

Optimistiškos čečėnų ir rusų derybos

Groznas, birželio 22 d. (NYT) — Po to, kai Čečėnijos ir Rusijos derybininkai sutarė laipsniškai mažinti karinius veiksmus, jie pradėjo konkrečiai derėtis dėl Čečėnijos ateities, jei kovotojai padėtų ginklus. Bet derybų dieną ketvirtadienį baigė, nelietę svarbiausio dalyko: kokio laipsnio nepriklausomybę nuo Rusijos atsiskyrusi Čečėnija gaus.

Derybose matomi pirmieji ženklai, kad tiek rusai, tiek čečėnai — abi pusės išvargintos užsitęsusių karų — gali tikrai duoti galimybę taikai atsirasti, rašo „The New York Times“ korespondentė Alessandra Stanley. Ir tai, kad abi pusės sutarė vėl susitikti penktadienį, birželio 23 d., daug kas vertina kaip daug optimistiškesnį reiškinį, negu buvo galima įsivaizduoti net porą dienų prieš tai.

Čečėnai, nugalėti miestuose ir išstumti partizaniniam karui į kalnus, derybose tegali grąžinti naujais terorizmo veiksmais, kaip Budennovsko mieste. Bet trečiadienį jie atsisakė „garbės“, ir pažadėjo padėti Rusijai surasti Šamil Basajev, sukilėlių vadą, kuris pravedė Budennovsko užpuolimą ir dabar slapstosi Čečėnijoje. Rusijoje Basajev yra laikomas priesu nr. 1. Bet po to, kai jam pavyko išreikalauti derybų su Rusija, ko niekam prieš tai nepavyko, Čečėnijoje jis yra laikomas tautos herojom, maždaug kaip čečėnų Robin Hood. Tiek rusai, tiek ir čečėnai abejoja, ar čečėnų vadovybė labai stengsis Basajevą atiduoti rusams, bet vien tik toks pažadas iš čečėnų pusės rodo, kad jie turi stiprią politinę valią baigti karą.

Vyriausias čečėnų karinių pajėgų vadas Aslan Maschadov derybų pertraukos metu trečiadienį užtikrino čečėnų šalininkus: „Nemanykite, kad tai, kad pradėjome derybas, reiškia, kad pasidavėme ar kad mums pritrūko jėgų“. Iš savo karinio džipo, apsuptas smarkių, gausiai ginkluotų asmenų sargybinių, ir skanduojančios čečėnų minios, Maschadov savo tautiečius užtikrino, kad Čečėnijos orumą išsaugos.

Aiškindamas susitarimą dėl Basajev, jis pasakė, „Mes tik nukreipėme savo pastangas, kad viskas būtų išspręsta taikiai“. Nuščiuvusiai, pareiškimo laukiančiai miniai jis pasakė: „Yra visokių gandų, bet jais netikėkite. Ar tai liečia mane, ar Šamil Basajevą — viskas bus išspręsta taikiai“.

Rusija atrodė taip pat rimtai nusistatiusi derybų procesą išsaugoti. Kai Rusijos kariuomenės pajėgų vadas Čečėnijoje pulk. gen. Anatoly Kulikov trečiadienį paskelbė griežtą ultimatumą, grasindamas nutraukti paliaubas ir pats surasti Basajevą, jei čečėnai nesutiks jo patys atiduoti, Maskva panaikino jo ultimatumą. Ministro pirmininko Viktor Černomyrdin atstovas pareiškė, kad gen. Kulikov neturi įgaliojimo paliaubas nutraukti.

Ketvirtadienį Maskva išreiškė ir viltį, ir gilų nepasitikimą, valdanti abi pusės. „Man atrodo, kad turime gerą progą pasiekti tikrą taiką Čečėnijoje“, pareiškė prezidento Boris Jelcino atstovas Sergėj Medvedev Maskvoje. „Bet yra vienas 'bet' — visi anksčiau padaryti susitarimai, ju tarpe ir

naujausieji, buvo sulaužyti — ir ne federalinių (Rusijos) pajėgų“.

Nors teroristinis užpuolimas Budennovske tik pagilino Rusijos nepasitikimą čečėnais, jis privertė premjerą Černomyrdiną, asmeniškai derėtis dėl įkaitų. Dabar jis jau yra viešai išpareigojęs siekti taikaus sprendimo Čečėnijoje ir Boris Jelcinas viešai parėmė jo pastangas ir stipriai kritikavo Vidaus reikalų ministerijos darbus.

Įkaitų paėmimas taip pat sudarė Maskvai padėtį, iš kurios gali siekti būdo išsikapstyti iš labai kontroversiškos karinės operacijos, kuri smarkiai sumažino prezidento populiarumą.

Budennovsko užpuolimas buvo paskutinė nugalėtų ir demoralizuotų čečėnų viltis, veiksmas, kuris, atrodo, atstatė savigarbą Čečėnijai ir padarė, kad taikos derybos būtų priimtinos. O rusams įkaitų paėmimas irgi buvo naudingas. Jelcinas galėjo į jį rodyti ir pasauliui tvirtinti, kad iš tikrųjų teisingai čečėnus buvo pavadinęs nusikaltėliais ir teroristais.

Bet nors įkaitų paėmimas privertė abi pusės susėsti prie derybų stalo, trečiadienio vakarą pasiektas karinis susitarimas išgalios tik tuo atveju, jei abi pusės pavyks susitariti platesniais politiniais klausimais: Čečėnijos politinio statuso ir sudėtingais jos santykių su Maskva klausimais. Dabartinės derybos vyksta Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos globoje.

Pagal pasiūlytą planą visi abiejų pusių paimti karo belaisviai turi būti paleisti septynių dienų laikotarpyje nuo sutarties įsigaliojimo. Nors tuo tarpu dar neminimas tikslus tam laikas, rusams palaipsniui išvedant savo dalinius, čečėnai tose vietovėse pradės atidavinėti savo ginklus. Pasibaigus Rusijos kariuomenės atitraukimui, jos Čečėnijoje turėtų likti tik dvi brigados, mažiau, negu buvo 1990 metais.

Lietuvos Moterų Partija rūpinasi sveikatos priežiūra

Vilnius, birželio 21 d. (Elta) — Trečiadienį su Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku susitiko Lietuvos Moterų Partijos pirmininkė Kazimiera Prunskienė ir šios partijos tarybos sveikatos skyriaus vadovė Danutė Grinbergienė. Susitikimo metu konstatuota, kad „Pirmiausia turi būti panaikinti savo paskirties nepateisinančios gydymo įstaigos, bet tai galima padaryti tik kruopščiai peržiūrėjus visą sveikatos apsaugos sistemą“.

Prezidentas sutiko, kad Lietuvoje reikia kurti keletą stiprių diagnostikos centrų ir suteikti juose šiuolaikiškiausią medicinos aparatūrą. Iš klausė siūlymą, kad gydymo struktūros ir toliau priklausytų savivaldybėms, o ne būtų perduodamos apskritims.

Prezidentui buvo pareikšta, kad Moterų Partija rengiasi dalyvauti Seimo rinkimuose. „Mes manome, kad pagal bet kurią rinkimų sistemą galime gauti nemažai balsų“, sakė K. Prunskienė. Ji taip pat pažymėjo, kad rinkimuose į Seimą Lietuvos Moterų Partijos sąrašė žada da-

Britanijos ministras pirmininkas John Major ketvirtadienį spaudos konferencijoje pranešė, kad atsisako iš Konservatorių Partijos pirmininko pareigų. Šio veiksmo tikslas — privertti Konservatorių Partiją prarasti naujos valdybos rinkimus, tikintis, kad jis vėl bus nominuotas ir išrinktas. Jei jis pralaimėtų šį bandymą, jam teltų atsistatydinti iš Britanijos ministro pirmininko pareigų. Jis tai padarė nes jo partijoje yra per daug jo kritikos ir jis siekia sustiprinti partijos poziciją, šiuo būdu patikrinamas pasitikėjimą jo vadovavimu.

Paminėta Lietuvos nepriklausomybės laidotuvių diena

Vilnius, birželio 16 d. (LR) — Lietuvos Laisvės Lyga birželio 15 d. Vilniuje, prie paminklo poetui Adamui Mickevičiui, paminėjo 55-ąsias Lietuvos okupacijos metines. Lietuvos Laisvės Lygos vadas Antanas Terleckas kone šimtui minėjimo dalyvių sakė, kad okupacijos metinės nepriklausomoje Lietuvoje minimos pirmą kartą. Pasak kalbėtojo, tuo, kad nebūtų prisiminta sovietinė okupacija, suinteresuota Rusija — imperinės Sovietų Sąjungos teisi paveldėtoja.

Antanas Terleckas pažymėjo, kad jis birželio 15 d. klausė Seimo pirmininko Česlovo Juršeno ir ministro pirmininko Adolfo Šleževičiaus, kodėl neminima okupacijos pradžia, nes tik po jos prasidėjo Lietuvos žmonių birželio 14 diena. Valdžios atstovai Laisvės Lygos vadui atsakė, jog okupacijos aukos buvo paminėtos birželio 14 dieną. Terleckas savo kalboje ragino minėjimo dalyvius reikalauti, kad Rusija atlygintų Lietuvai už okupacijos metu padarytą materialinę

ir moralinę skriaudą, sumokėtų už sunaikintą Lietuvos kariuomenės ginkluotę.

Buvęs politinis kalnys Petras Plumpa taip pat išreiškė nusistebėjimą, kodėl neminima „Lietuvos nepriklausomybės laidotuvių diena“, juolab, kad šią dieną net Sibiro platybėse minėdavo politiniai kaliniai ir tremtiniai. Plumpa retoriskai klausė susirinkusiųjų, ar pasimokyti iš praeities, nes daug Lietuvos žmonių tik ko nors reikalauja, bet nesistengia patys kurti savo geroves. Kalbėtojo nuomone, jeigu taip bus ir toliau, žmonių prašymai gali būti išgirsti kaimyninėje valstybėje.

Partijos „Jaunoji Lietuva“ narys E. Kriščiūnas teigė, kad Rusija už padarytą žalą Lietuvai skolinga apie 360 milijardų dolerių. Laisvės Lygos atstovas L. Vilkas, pritardamas A. Terleckui, sakė, kad 1940 m. birželio 15-osios — Lietuvos okupacijos pradžios — nė viena politinė partija nelaiko svarbia data.

Švedijoje teisiami lietuviai, gabenę bėglius

Vilnius, birželio 13 d. (BNS) — Šri Lankos bėglius į Švediją atplukdė lietuviai teisiami birželio 14 dieną. Apie tai Lietuvos ambasados Stokholme darbuotojams pranešė bylą tiriantis Karlskronos kriminalinės policijos inspektorius Rolfas Panke. Klaipėdos gyventojai Antanas Katkauskas ir Marius Bernotavičius, kaltinami užsieniečių įstatymo pažeidimu, nuo birželio pradžios laukia teismo areštiniėje Karlskronos mieste pietų Švedijoje.

Švedų pareigūnai iki teismo atsisako pranašauti, kokios bausmės jų laukia, tačiau, pasak Lietuvos diplomato, nelegalių imigrantų vedliams gresia iki dvejų metų kėlijimo.

Jei bus nuteisti, lietuviai kalės Švedijoje, nebent patys pasiprašytų į kalėjimą Lietuvoje. Tačiau, kaip BNS žini-

lyvauti ir vyrai, tačiau šios organizacijos vadovė dar nenurodė jų pavardžių.

agentūros korespondentui sakė Lietuvos ambasados Stokholme pirmoji konsulinė reikalų sekretorė Vilma Dambrauskienė, sumitėjusi kol kas nepareišė noro susitikti su savo šalies diplomatais.

Švedijos kranto apsaugos kateriai nedidelį bėglius gabenusį laivą Baltijos jūroje aptiko birželio 3 dieną. Jame buvo 29 pabėgėliai iš Šri Lankos bei švedų policijos sulaikyti du laivelio igulos nariai.

Bėglius atplukdžiusi motorinė jachta įregistruota Klaipėdos jachtklube numeriu TL 13-81. Ji priklausė klaipeidėviui A. Katkauskui, kuriam plukdyti į Švediją bėglius padėjo kitas klaipeidietis M. Bernotavičius. Laivas išplaukė iš Klaipėdos uosto gegužės 31 dieną. Jį tikrinusi dviejų pasieniečių ir vieno muitininko komisija jame nieko įtartina nepastebėjo.

Pasieniečių nuomone, bėgliai galėjo būti paimti ir prie Latvijos ar Karaliaučiaus krantų.

Nušalinta stoties TELE-3 steigėja

Vilnius, birželio 22 d. (AGEP) — Nušalinta televizijos stoties TELE-3 įkūrėja ir administracijos vadovė Liucija Baškauskaitė, kurią bendrovė „Status“ kaltina pasisavinus 200,000 litų (50,000 dol.), rašo laikraštis „Respublika“. Pasak bendrovės „Status“ viceprezidento, šie pinigai turėjo būti skirti sumokėti už naudojamą televizijos siuntuvais. Tuo tarpu L. Baškauskaitė, kaip teigia viceprezidentas, 200,000 litų, skirtą reklamai, persiuntė į JAV padengti asmenines skolas. Bendrovė „Status“ priklauso 50%-67.5% TELE-3 stoties akcijų.

Bandoma panaikinti kaimo paštus

Vilnius, birželio 14 d. (LR) — Marijampolės rajono tarybos posėdyje tarybos nariai vienbalsiai priėmė sprendimą: nepritarti Marijampolės centrinio pašto siūlymui uždaryti 11 kaimo paštu, kačangi kaimo vietovių gyventojai neteks svarbių jiems šių paštu teikiamų paslaugų. Taryba nusprendė dėl to kreiptis į šalies vyriausybę, rašo Liucija Burbienė „Lietuvos rytė“.

Marijampolės centrinio pašto direktorius H. Kelpša „Lietuvos rytui“ sakė, kad toks rajono tarybos sprendimas atsirado tik dėl to, kad pašto ir rajono vadovai „ne visai vieni kitus suprato“.

„Uždarinėti paštus yra Lietuvos Pašto teisė“, sakė direktorius. Tai galima daryti visai su vietos valdžia nederinus. Uždaryti kaimo paštus mus vertia ekonominė būtinybė — jie nerentabilūs“. Pasak H. Kelpšos, iki šiol esančių 33 paštu Marijampolės rajone yra per daug.

Sumažinti paštu skaičių rekomendavo Lietuvos Paštas. Lietuvos Pašto valdyba gegužės 25 d. priėmė nutarimą, kuriuo įpareigojo direktorius iki birželio 5 d. „paeiti pasiūlymus ir ekonominius apskaičiavimus dėl 15% paštu uždarymo ir pašto paslaugų teikimo per agentus ir laiškininkus“.

H. Kelpša sakė, kad laiku nesulaukęs rajono vadovų atsakymo, jis jau išsiuntė Lietuvos

Prez. Brazauskas kalbėjo Vakarų Europos Sąjungoje

Vilnius, birželio 22 d. (Elta) — Ketvirtadienį Vakarų Europos Sąjungos Asamblėjoje, kuri posėdžiauja Paryžiaus Centre, Ekonominės ir Socialinės Tarybos rūmuose, prezidentas Algirdas Brazauskas padarė anglų kalba pranešimą „Lietuva Europos saugumo architektūroje“.

Pradžioje padėkojęs už suteiktą garbę ir atsakomybę atstovauti Asamblėjoje „Lietuvos valstybei, tautai, kurios tapatumas Vakarų civilizacijai niekadoms nebuvo išnykęs“, Algirdas Brazauskas kalbėjo, kad šiandien Lietuva geopolitinio grįžimo į Europą strategija

grindžia keturiais pagrindiniais elementais. Pirmasis jų — tai siekis energingų ir gilių demokratinių bei rinkos reformų sąlygomis išlaikyti vidaus politinį ir socialinį stabilumą. Antrasis — pastangos palaikyti dalykiškus ir draugiškus dvišalius santykius su kaimyninėmis ir kitomis valstybėmis. Trečiasis — regioninis bendradarbiavimas. Ketvirtasis, Lietuvai ypač svarbi ir lemtinga kryptis — plėsti ir gilinti bendradarbiavimą su Vakarų integracinėmis struktūromis, su Europos Sąjunga, Vakarų Europos Sąjunga ir NATO. „Mes esame realistiški optimistai. Apie 2000 metus tikimės tapti ES nariais“, sakė Algirdas Brazauskas.

Atsakydamas į britų parlamentaro klausimą apie Lietuvos saugumo politiką, Lietuvos vadovas dar kartą pabrėžė, kad Lietuvos saugumą gali garantuoti tik visos Europos saugumas, todėl Lietuva siekia tapti VES, Europos Sąjungos, NATO nare. Šiuos Lietuvos tikslus remia ir Lietuvos politiniai partneriai, ir šalies visuomenė.

Atidaryta pirmoji nauja telefono stotis

Vilnius, birželio 22 d. (AGEP) — Trečiadienį Vilniuje iškilmingai atidaryta „Siemens“ firmos šiuolaikinė skaitmeninė telefono stotis, rašo laikraštis „Respublika“. Tai pirmoji nauja telefono stotis Vilniuje, sumontuota po nepriklausomybės atkūrimo, taip pat ir pirmoji garsios vokiečių kompanijos stotis Lietuvoje.

Naujoji stotis turės 10,000 abonentų. Šios stoties telefono įvedimas kainuos beveik 300 dol., o jeigu prašoma skubiai — brangiau.

Šiuo metu įvesti telefoną Vilniuje laukia 21,000 žmonių. Ryšinininkai šiais metais iš viso ketina įvesti 9,500 naujų telefonų numerių. Tai yra 3,500 daugiau nei pernai. Vilniuje šiuo metu 100 gyventojų tenka 36 telefonai. Visoje Lietuvoje 100 miesto gyventojų tenka 28.3 telefonų, o kaimo — 15.4 telefonų.

Prof. Jonas Račkauskas.

Prof. Jonui Račkauskui garbės doktoratas

Vilnius, birželio 23 d. — Vilniaus Pedagoginio universiteto senatas birželio 21 d. suteikė profesoriui Jonui Račkauskui Garbės daktaro vardą. Tuo jis tapo pirmuoju šio universiteto Garbės daktaru. Garbės daktaro vardo diplomą įteikė 1995 m. spalio 6 d., Vilniaus Pedagoginio universiteto 60-ies metų jubiliejaus iškilmių metu.

Dr. Jonas Račkauskas yra ordinarinis profesorius Čikagos Valstybiniam universitetui. Jis taip pat yra Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro pirmininkas ir Pedagoginio Lituanistikos Instituto Čikagoje rektorius.

KALENDORIUS

Birželio 24 d.: Šv. Jono Krikštytojo gimimas; Jonas, Simplicijus, Budytė, Eiviltė.

Birželio 25 d.: Dvyliktas eilinis sekmadienis; Vilhelmas, Prosperas, Febronia, Baniutė, Mantrimas.

Birželio 26 d.: Paulius, Dovydas, Salvijus, Jaunutis, Jau-nius.

Birželio 27 d.: Šv. Kirilas Aleksandrietis, vyskupas, Bažnyčios mokytojas (mirė 444 m.); Vladislavas, Ema, Vladas, Samsonas, Gediminas. 1919 m. įkurta Lietuvos Šalių Sąjunga.

TRUMPAI

— Lietuvoje praėjusią savaitę buvo permainingas oras. Oro temperatūra dienomis buvo 16-18 laipsnių Celsijaus (60-65 F), naktimis — 6-10 C (43-50 F). Lietūs, pakaitomis su giedra, stipriai atvėsino orą. Savaitgaliiui numatomi trumpalaikiai lietūs. Oro temperatūra dienomis bus 17-19 C (63-66 F), naktimis — 7-11 C (45-52 F).

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaguoja: Karolina Kubilienė
7525 Sheridan Dr. 3E, Willowbrook, IL 60514

ATEITININKŲ ŠVENTĖ DETROITE

Šių metų birželio 1 d., per Sekmines, vykusio Detroito ateitininkų šventės sutapo su 1919 m. ateitininkų konferencijos nutarimu: „Ateitininkų šeimos šventė visuomet švęsti pirmąjį birželio sekmadienį“. O Sekminės yra svarbi bažnytinė ir ateitininkų šventė; ją dabar Lietuvos katalikiškasis jaunimas kasmet švenčia Kaune, Nemuno ir Neris santakos aikštėje. Taigi ši šventė buvo prasminga ir gausi Šventosios Dvasios dovanomis. To gi ir prašėm Dievo Apaizdos bažnyčioje įžangos giesmė: „Atsiųsk mums Dvasią Šventąją, duok jos septynias dovanas“. Ir klebonui kun. Viktorui Kriščiūnėvičiui buvo jaučiau, nes pirmieji suolai nebuvo „niekieno žemė“, bet juose meldėsi būrys gražiai uniformuotų jaunučių, moksleivių ir studentų, o prie šv. Kazimiero vitražo rikiavosi trys ateitininkų vėliavos. Klebonas sveikino jaunuosius ir ragino, kad visa atnaujinti Kristuje pradėtų nuo savęs. Savo pamokslu klebonas aiškino Šventosios Dvasios reikšmę mūsų tikėjime ir gyvenime, primindamas, kad gal retai prisimename trečiąjį Trejų mėnesį.

Po iškilmingų šv. Mišių bažnyčioje vyko įžodžio apeigos. Lina Mikulionis pakvietė jaunučių globėją Rusnę Kasputienę pranešti, kad Nijolės Lapšienės iš egzaminuoti žodį duos jaunučiai: Lina Bublītė, Andrius Giedraitis, Tadas Kasputis, Andrius Mikaila, Gytis Mikulionis, Audrius Moss ir Laura Sirgėdaitė. Marija Jankauskienė pranešė studentus žodinininkus. Jie: Rima Janukaitytė, Paulius Ješmantas, Petras Ješmantas ir Audronė Navasaitytė. Klebonas, nepalikęs altoriaus po Mišių, skaitė įžodį, kurį žodinininkai kartojo. Po to visi dalyviai skaitė ateitininkų Credo ir giedojimo himnų, vargonais palydint Rimui Kaspučiui.

Ženkliuose segė ir juosteles rišo Lietuvos ateitininkų pirmininkas dr. Arvydas Petras Žygas.

Parapijos svietinėje šventės programos vadovė Detroito sendraugė ateitininkų valdybos pirmininkė Rita Giedraitienė, sveikino svečius ir visą ateitininkų šeimą, kalbėjo apie sendraugę veiklą. Vitas Uderys, kartu su Rusne Kasputiene globojęs jaunučius, kalbėjo apie jų veiklą, minėjo, kad, dėl vaikų amžiaus skirtumų, būrelį reikėtų skelti į du. Gera, kad jaunučiai už savo gerus darbinius sutelkė 150 dol. ir pasiuntė Lietuvon našlaičių išlaikymui.

Pagrindinis šventės kalbėtojas buvo dr. Arvydas Žygas. Jis kalbėjo apie nenugalėtą gerį Lietuvoje. Jo žvilgsnis optimistinis, idealistinis. Nuo 1988 m. dirbdamas Lietuvoje jis buvo liudininkas daugelio įvykių ir nuotaikų, susidūrė su įvairiais asmenimis. Tiek apie netolimą praeitį kalbėdamas, tiek dabartį liudindamas, dr. Žygas pilnas istorijų apie ateitininkų atsikūrimą Lietuvoje. Iš dalinuosiuose laiškuose/pranešimuose skaitome: „Ateitininkijos atsikūrimas, kūrimasis ir formavimasis kilo iš dviejų pagrindinių branduolių. Pirmasis ir pagrindinis buvo iš to branduolio, kuri sudarė pagrindą veikiančioji katalikiškoji jaunuošenė. Šis branduolys buvo tamprai susijęs su visuotiu ir tiesioginiu Ateitininkijos palikimu nuo Nepriklausomos Lietuvos ir tragiško tautos likimo. Šio branduolio puoselėtojai, kūrėjai, dvasios vadai buvo ta tyliai kenčianti Lietuva, kuri vilties dvasioje laukė Lietuvos prisikėlimo ir žinojo, kad Lietuvos Golgotos esmėje gyvavo tiek ištikimybė Kristaus kančiai, kiek ir viltis bei tikėjimas prisikėlimo džiaugsmu. Šiam branduoliui priklausiusi ir veikusi jaunuošenė žinojo, jog esanti to paties dvasios palikimo, apie kurį skaitė prof. Stasio Šalkauskio, prof. Antano Maceinos, prof. Prano Dovydaičio, kun. Stasio Ylos ir kitų raštuose ir, atsiradus pirmajai progai laisvėjant, Lietuvoje, viešai pasikrikščijimo „Ateitininkijos“ vardu, kaip savo teisėtai išsaugotą ir iškovotą šventuotų palikimą.“

Antanas branduolys tai žmonių naujai atėjusių pas Ateitininkiją — „Ateities sąjūdžio naujaitikiai“, Lietuvos atgimimo proga supratusi Ateitininkijos, kaip visuomeninio atnaujinimo sąjūdžio, vertę“. Kalbėtojas džiaugėsi, kad išėjvijos ateitininkai daug prisidėjo prie Lietuvos ateitininkijos atsikūrimo tiek finansiskai, tiek dalyvavimu stovyklų programose ar kituose renginiuose. Ir apie išėjviją dr. Žygo nuomonė šviesi. Jis rašo: „Ateitininkija, gyvenanti išėjvijoje, yra labai svarbi integralioji dalis pirmojo branduolio, t.y. esančių Ateitininkijos sąjūdyje. Mūsų idėjinis formavimas ir palikimas nesiskiria nuo tų, kurie niekuomet nenustoję tikėti Kristaus tikėjimu ir lietuvių tautos sakralumu. Ir mes, vakarų pasaulio tremtiniai, kartu su Lietuva nepailstamai laukėme tautos prisikėlimo, ir mes kartu šventai tikėjome, jog žmogus be Dievo negali pilnai savo egzistencijos prasmės suvokti. Ir mes kartu ištikimai nešėme Ateitininkijos palikimą, kaip brangiausią relikviją, per visas tremties dienas ir dovanojome tikėjimą bei katalikišką Lietuvą savo ateities kartoms, kaip jų teisėtą paveldą. Mes buvome Ateitininkijos istorinė dalimi, nes mes tikėjome sąjūdžio visuma, tikėjome, kad tai buvo apsiaustas didesnė dvasiai, negu tik žmonių bendruomenės apraiška“. Kalbėtojas labai vertino detroitiečių — Birutės Bublītės, prof. dr. Justino Pikūno įnašus į Lietuvos ateitininkų atgimimą. Ragino, ypač savo bendraamžius, įvairiais būdais padėti Lietuvos

Detroito ateitininkė jaunutė Svaja Mikulionytė pirmos Komunijos dienos iškilmių eisenoje Dievo Apaizdos parapijos bažnyčioje.

ateitininkams, nes ten reikia pavyzdžio, reikia paskatų, padaršinių veiklų, atsakomybės. Kalbėtojas paliko visiems ir „namų darbų“. Tai kopijos jo pranešimų svarstymų iš 1990, 1994 ir 1995 m. Paliko ir Lietuvos Ateitininkų organizacinės struktūros vaizdinį ir kelis žemėlapius, kuriuose pažymėta Jaunučių ateitininkų sąjungos ir Moksleivių ateitininkų sąjungos vasaros stovyklos 1989-1995 m. Pažymėta ir saskrydžių/akademijų vietovės. Vaizdu, kad stangiamasi nešti Kristų jauniui į vis kitas vietoves, planuojama siekti net Karaliaučiu.

Ne vienas Lietuvos vyskupas yra dr. Žyga pavadinęs išėjvijos ir Dievo dovana Lietuvai. Šią Sekminių šventę jis buvo Šventosios dvasios dovana Detroito ateitininkams.

Po paskaitos atsivėrė svetainės siena ir išvydom Tauros Underienės versta vaizdelį „Kai žemės vaikeliai pabunda“. Vertėja gražiai atliko ir pasakotojos/skaitytojos vaidmenį. Berniukas, mergytė, vabalus ir gėlytes vaidino, šoko, dainavo visi įžodį davusieji ir kiti jaunučiai: Aras Butkūnas, Danius Giedraitis, Paulius Jankus, Laura Karvelytė, Aina Kasputytė, Svaja Mikulionytė, Inga Moss, Lina Sirgėdaitė ir Vija Uderytė. Smagu buvo žiūrėti į suktinį šokančius vabalus ir gėlytes, gera, kad dainelė „Pavasariškas jau pas mus atėjo“ skambėjo lietuvių liaudies dainų melodija. Vaizdelį režisavo jaunučių globėjai, šokiui ir dainai grojo Rimas Kasputis. Pavasariškai nuteikti visi mieliai kibo į suneštinius sumuštinus, likdami dėkingi ir sendraugė valdybai ir visoms šeiminiškoms, o ypač visiems šventės programos dalyviams Tikėkim, kad dar ne viena tokia šventė šviesime.

Pranas Zaranka

SEKMINGA GEGUŽINĖ

Ateitininkų federacijos fondo birželio 18 d. Ateitininkų namų ažuolyne rengtoji gegužinė buvo vispusiškai sėkminga: Dievas dovanavo puikų orą, Ona Norvilienė su talkininkėmis pagaminė puikius pietus, kurių užsiėmimui Aldona Ankiene padovanojo gardžių saldumynų, Alfonsas Pargauskas rūpinosi, kad ištroškusių galėtų atsi-

KAD MŪSŲ VEIKLA NEDINGTŲ UŽMARŠTYJE

„Draugo“ dienraštis yra vienišelis užsienio lietuvių laikraštis, kiekvieną šeštadienį skiria išties puslapi ateitininkijos veiklos aprašymams ir organizacinio gyvenimo žinioms. Tai daroma ne vien būdine kartos informacijai, bet žvelgiant į ateitį, kad istorijai išliktų ateitininkijos veiklos pėdsakai — darbai, lūkesčiai ir pasiekimai; kad liktų gyvi šioje veikloje dalyvavusių vardai, veidai ir įvykiai. Visi ateitininkai (o ypač vadovai) turėtume rūpintis, kad laiku būtų viskas išrašyta į istorijos lapus — vardai, veidai ir įvykiai. Neleiskime, kad neprisruošimas ar nerangumas praeities užmarštyje paskandintų to, kuo gyvenome, sielojomės, rūpinomės. Kiekvienas įvykis, kiekvienas veiklos pasireiškimas yra svarbus. Šiandien visi esame raštingi ir nebe žąsies plunksna, bet daugelis kompiuterius ir įvairius aparatus pasitelkę galime dalyvauti istorijos išsaugojimo pastangose.

Ilgus metus šiame darbe našiai pasitarė „Ateities“ žurnalas jau kurį laiką nebeišėina ir, kartais atrodo, kad ir ateitininkijos veikla „išėjusi atostogų“. Tačiau taip nėra. Veikla gyva ir įvairi, o Lietuvai laisvė atgavus, ji vispusiškai plečiasi, tačiau apie tai mažai atgarsių spaudoje.

„Draugo“ redakcija kviečia visus, buvusius „Ateities“ bendradarbius neleisti plunksnos rūdyti ir nuotraukoms dūlėti stalčiuose. Nežlungdykite savo kūrybingumą. Rašykite korespondencijas, veiklos ir įvykių aprašymus bei nuotraukas ir siųskite „Iš Ateitininkų gyvenimo“ skyriui „Drauge“. O

gaivinti įvairiais gėrimais. Gausiai prisirinkę žmonės maloniai praleido sekmadienio popietę gražioje pavasario gamtoje vaišindamiesi ir bendraudami su draugais ir ilgesnį laiką nematytais bičiuliais. Ateitininkų federacijos fondo valdyba dėkoja visiems darbu ir dovanomis prisidėjusiems prie gegužinės rengimo ir gausiai jokie dalyvavusiems.

Ateitininkų fed. fondo valdyba

„Ateities“ žurnalui atgijus, vėl galėsite jį išjungti ne dulkėmis apsinėsusiais, bet sustiprintais talentais. Sukruskite! Laukiami rašiniai ne vien iš JAV, bet Kanados, Vokietijos, Australijos ir kitų kraštų ateitininkijos veiklos.

IR

ILLINOIS PAIN TREATMENT INSTITUTE
Skausmo gydymo specialistai
JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
Chicago 312-726-4200
Elgn 708-622-1212
McHenry 815-344-5000, ext. 6506

EVERGREEN PARK X-RAY
DR. E. RINGUS RADILOGOGAS
9760 S. Kedzie
Tel. 708-636-6500
Val. 9-5 kasdien

DR. DANA M. SALIKLIS
DANTŲ GYDYTOJA
10442 W. Cermak Rd.
Westchester, IL 60153
Tel. 708-531-1113
Valandos pagal susitarimą

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophthalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave
Chicago Ridge, IL 60415
708-536-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

DR. KENNETH J. YERKES
DR. BOB DOKHANCHI
Dantų Gydytojai
Pensininkams nuolaida
4007 W. 59 St., Chicago, IL
Tel. 312-735-5556
4707 S. Gilbert, LaGrange, IL
Tel. 708-352-4487

Kab. tel. 312-586-3166
Namų tel. 708-381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirmad ir ketvtd. 3 v. p.p. — 6 v. p.p.
Kitomis dienomis — susitarus

Kab. 312-735-4477
Rez. 708-246-0067 arba 708-246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
8449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. DOMAS LAPKUS
Praktika su
Dr. McElligott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel.: 708-857-8383

DR. ELIGIJUS LELIS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
15505 — 127 St.
Lemont, IL 60439
Tel. 815-723-0353
7600 W. College Dr.
Palos Heights, IL 60453
Tel. 708-361-0010

DR. RAMUNĖ MACIEJAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills
Tel. (708) 598-2131
Valandos pagal susitarimą

DR. VILIUS MIKAITIS
SEIMOS DAKTARAS IR CHIRURGAS
Family Medical Clinic
15505 — 127 St., Lemont, IL 60439
Prilauso Palos Community Hospital
Silver Cross Hospital
Valandos pagal susitarimą
Tel. (708) 257-2285

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto			
	metams	¼ metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pjūs Stoničius
Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaško. Skelbimų kainos priklauso nuo trukmės, gausus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

DALIA E. CEPELE, D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJA
7915 W. 171st
Tinley Park, IL 60477
(708) 614-6871
Valandos pagal susitarimą

DR. ARVYDAS J. DAILIDĖ
DANTŲ GYDYTOJAS
21470 S. Main St.
Matteson, IL 60443
Tel. 708-748-0033
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
5540 S. Pulaski Rd.
Tel. 312-585-2802
Pirmd. 9 v.r. - 7 v.v., antrd., trečd. ir penkd. 9 v.r. - 3 v.p.p., ketvd. 10 v.r. - 7 v.v. Seštd. ir kt. dienomis reikalingas susitarimas.
Prilma „Medicare Assignment“.
Sumokama po vizito.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-unto diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prienamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimul (kalbėt angliskai) tel. 708-422-8280

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBE — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. 7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p. penkt. ir seštd. 9 v.r. - 12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6989 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 478-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)852-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Sešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2608
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBE — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12. ketvd. 12 - 4 v. p.p., penkd. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
708-422-7807
Kab. (1-312) 582-0221
Valandos susitarus

DR. DALIA JODWALIS
DANTŲ GYDYTOJA
3800 Highland Ave., Ste. 201
(skersai gatvės nuo Good Samaritan ligoninės)
Downers Grove, IL 60515
Tel. 708-960-3113
Valandos susitarus

DR. VILIJA KERELYTĖ
Chiropraktinis gydymas, sveikos mitybos priitaikymas ir akupunktūra
7271 S. Harlem, tel. 708-594-0400
Bridgeview, IL 60455
Valandos pagal susitarimą

Dr. V. J. VASAITIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
4817 W. 83 St., Burbank, IL
Tel. 708-423-6114
Valandos susitarus

Cardiac Diagnosis, Ltd.
3000 N. Halsted
Chicago, IL 60657
Tel. 312-296-3600
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p. Seštd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare Kabineto tel. (312) 778-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0080
Valandos pagal susitarimą

Ateitininkų namuose, Lemonte, po paskaitos minėjimas dalinasi būrelis veiklių sendraugė. Iš k. — Karolina Kubilienė, Jadvyga Damušienė, M. rytė Saliklienė, Irena Polikaitienė ir Juozas Baužys. Nuotr. V. Žadeikienė

ESAME IŠGELBĖTIEJI

Mes švenčiame sekmadienius dėl to, kad tą dieną už mus ant kryžiaus mirė Kristus garbingai prisikėlė iš mūsų kalčių jam uždėtos mirties. Mes džiaugiamės ir švenčiame, nes mūsų nuodėmių pasekmė panaikinta, mūsų nuodėmės atleistos, ir Kristus vėl yra gyvas mūsų tarpe. Bet mūsų džiaugsmas jau nėra nekaltas vaiko, nes Mišių aukoje minime ir mūsų Išganytojo — Išgelbėtojo nuo mirties ir nuodėmės —, mylinčio mokytojo dėl mūsų iškentėta mirtį. Ir tai yra giliausia žmogiško gyvenimo paslaptis, kurią savo žmogiškame kūne ir širdy mums parodė Kristuje išsikūnijęs Dievas: kad didžiausią džiaugsmą žmogui neša meilė, bet tą meilė neatsiejama nuo kentėjimo dėl tų, kuriuos mylime.

Pirmame skaitinyje turime pranašo Zacharijo pranašystę (Zch 12:10-11), kuri mums, pažinusiems Kristų, taip aiškiai jį pranašauja: „Ant Dovydo namų ir Jeruzalės gyventojų išliesiu užuojautos ir gaudulio dvasią. Ir žvelgs jie į tą, kurį perdūrė. Jį apraudos, kaip apraudamas vienturtis sūnus, ir gaudžiai apverks, kaip apverčiamas miręs pirmagimis“. Šv. Jono Evangelijoje kaip tik šis pranašystė cituojama, kaip išsipildžiusi ka tik po Kristaus mirties (Jn 19:37).

Atliepiamojo psalmėje (Ps 62:2-9) kartu su psalmistu išsakome Dievo ilgesį: „O Dieve... nuosirdžiai tavęs ieškau. Ilgis tavęs mano siela, trokšta tavęs ir mano kūnas“. Ilgimės Dievo ir ta prasme, jog nepaisant, kad nuo mažens žinome, kaip giliai Jėzus mus mylėjo, ryždamasis dėl mūsų ir mirti, tas kažkaip mūsų nepaveikia, kaip, sakysim, paveiktų mums brangaus šeimos nario mirtis. Bet jei Kristaus mirtis mus sujaudintų, gal ir mūsų gyvenimas keistųsi, stengiantis žmoneis rodama meile, pakantumu, rūpestiu atsilyginti Kristui už jo parodytą meilę mums. Tad galime suprasti Dievo žodžius Zacharijo pranašystėje, kaip Dievo išsirinktai tautai duodama malone, kad jis ant jos išlies „užuojautos ir gaudulio dvasią“, kad ji apverktų „tą, kurį perdūrė“. Sekmadienį džiūgaujame dėl Kristaus pergales, kad mirtis nėra paskutinis žodis žmogui, bet Mišių aukoje taip pat „žvelgiame į tą, kurį pervėrėme“.

Evangelijoje pagal šv. Luką (Lk 9:18-24) Petras išpažįsta

Jėzų esant „Dievo Mesiją“, būtent, Dievo pateptiniu karalium-kunigu, kuris išvaduos savo tautą. Bet Jėzus tuoj pat ištaiso nebalansuotą jo supratimą. Taip, Jėzus iš tikrųjų yra Mesijas, bet jam, kaip Žmogaus Sūnui (tam, kuris laiko pabaigoje atkurs „naują dangų ir naują žemę“, kuris įžiebė Dievo karaliavimą žemėje) „reikės daug kentėti. Jis bus seniūnų, aukštųjų kunigų bei Rašto aiškintojų atmetas, nužudytas ir trečią dieną prisikels“. Ir tuomet Jėzus dar pridėjo tiems, kurie norės jo garbėje turėti vietą: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišižada pats savęs, tenėša kasdien savo kryžių ir teseka manimi“.

Mus mylėdamas ir pats nesikratydamas tų sunkumų ir net mirties, kuri jam ateis dėl to, kad jis nori su mumis būti, Jėzus kviečia ir mus sekti jo pavyzdžiu. Tai nereiškia ieškoti sau kryžiaus ar rinktis patinkamą, bet kasdieniniame gyvenime mylėti tuos, kurie mums yra duoti — pirmiausia mūsų šeimos narius — nuo jų nepabėgti, jų neapleisti, net ir kai labai sunku su jais būti. Kad galėtume su Kristumi karaliauti, esame kviečiami savo aplinkoje jo karalystę kurti taip, kaip ir jis ją kūrė: ne prievarta, smerkimais ar barimais, o ištikima, pasiaukojančia meile.

Šv. Paulius laiške Galatijai tikintiesiems (Gal 3:26-29) primena, kad „visi, kurie esate pakrikštyti Kristuje, apsilikote Kristumi“. Jis primena, kad krikštų tapę Kristaus įgaliojais, pasijūsim jau nebe savo žemišku luomu, kilme, tautybe, būvimu vyrų ar moterimi, o tik tuo, kad gyvename Kristui. Žvelgdami į tą, kuris buvo perdurtas dėl mūsų kalčių, apsilaidimo ir net piktumo, mes tegalime tik gailėtis savo nuodėmės ir su sąžonėmis dėkoti, kad nebuvo pasmerkti. Ir todėl, žvelgdami į Nukryžiuotąjį, negalime nei patys puikuotis savo pranašumu, nei kitus niekinti, kad jie mums nepriylę. Matydami juos tegalime džiaugtis, kad ne tik mes, bet ir jie su mumis yra išgelbėti, kad esame įjungti į Dievo pažadų paveldėjimo gimine. Ir todėl norime juos kviesti kartu su mumis džiaugtis.

Per krikštą, anot šv. Pauliaus, mes esame išgelbėtieji, priklausome Kristui, per jį tampame ir Abraomo palikuonys, per kuriuos, anot Dievo pažado Abraomui, bus palaimintos visos tautos.

Aldona Zailskaitė

Gedulo eiseną Stutthofe š.m. gegužės 9 d. Pirmąjį vainiką, neša, visų valstybių kalėjusiems atstovams būvę politiniai kaliniai. Lietuvos žuvusiems Stutthofe atstovavo Pilypas Narutis (ant-rasis iš dešinės), Norvegijai — Karl M. Haugar; iš kairės asistavo Izraelio atstovė, dešinėje — Čekoslovakijos atstovė.

KAI NUSIKALTĖLIAI KALTINO IR TEISĖ KITUS

Katyno vietovė išgarsėjo, kai čia 1943 m. balandžio mėn. miške surasti masiniai kapai lenkų karių, kurie 1939 m. po kapituliacijos buvo patekę į sovietų nelaisvę. Vokiečiai, per karą užėmę tą sritį, pagėdavo, kad kuri nors tarptautinė organizacija imtųsi ištirti tuos kapus. Lenkijos egzilinė vyriausybė Londono norėjo, kad tyrimus atliktų Tarptautinis Raudonasis Kryžius. Sovietų Sąjunga II pasaulinio karo metu buvo Vakarų sąjungininkė, todėl sovietai trūkdė, kad Raudonasis Kryžius imtųsi tyrinėjimo.

Tada vokiečių vyriausybė savo iniciatyva sukvieta tarptautinę komisiją, į kurią įėjo specialistai iš Belgijos, Bulgarijos, Danijos, Italijos, Kroatijos, Olandijos, Čekijos, Rumunijos, Suomijos, Slovakijos, Šveicarijos, Vengrijos. Tiriant lavonus, buvo apklausinėjami ir vietos gyventojai. Nustatyta, kad nužudytieji lenkų kariai palaidoti 8 masiniuose kapuose. Šiam žiauriam nusikaltimui užmaskuoti buvo pasodintos dvejų metų pušaitės. Buvo iširti medicininiai ir identifikuoti 4,143 lavonai. Iš rastų prie lavonų dokumentų, laiškų, laikraščių iškarpu nustatyta nužudytųjų asmenybė ir laikas. Nebuvo rasta vėlesnių dokumentų, kaip 1940 m. kovo - gegužės mėn. Tas laikas sutapo su apylinkės gyventojų liudijimais, kurie matė, kad lenkų kariai belaisviai buvo vedami link Katyno miško. Atpažinti lavonai dviejų generolų, 12 pulkininkų, 50 pulkininkų leitenantų, 165 majorų, 440 kapi-

IGNAS MEDZIUKAS

likusių iš praeities rusų ir lenkų santykiuose.

Politbiuro įsakymu

Katyno žudynės buvo įvykdytos 1940 m. kovo mėn. Sovietų komunistų partijos politbiuro įsakymu, ir tai ilgą laiką metė šešėlį Maskvos santykiuose su lenkais. Lavonai daugelio lenkų karininkų, paimtų sovietų nelaisvėn ir išgabentų į Rusiją, niekad nebuvo rasti.

Prisimenant karo nusikaltėlių teisimą, vykusį 1945 m. Niurnberge, ten teisėjų tarpe sėdėjo ir sovietų gen. majoras R.T. Nikičenko, o prokuroru buvo gen. Rudenko. Teisme naciai buvo kaltinami ir teisiami, kaip nusikalta taikai ir žmoniškumui. Ar tai ne paradoksalus, kai Sovietų Sąjungos vadovai, nemažiau kalti daugelio nusikaltimų taikai ir žmoniškumui, sėdėjo ne kaltinamųjų suole, bet jų atstovai kaltino ir teisė kitus, panašius į save?

Liudnos ceremonijos Katyno miške

Neseniai Rusijos vyriausybė sutiko, kad būtų aptvertos kapinės, kur guli po velna tūkstančiai sovietų saugumo nužudytų lenkų. Birželio 4 d. čia buvo atvykęs Lenkijos prezidentas Lech Walesa, ir Lenkijos primas kardinolas Josef Glemp, kuris aukėjo Mišias pušų miške, 9 mylios nuo Smolensko miesto ir vakarus. Dalyvavo ir nužudytųjų gimines. Lenkijos prezidentas savo kalboje pasmerkė 15.000 lenkų karininkų žudymą, įvykdytą Rusijos kariuomenės, bet jis savo kalboje paragyrė Rusijos sprendimą, prisipažinti dėl įvykdytų žudynių ir leidžiant aptverti nužudytųjų kapines.

Rusijos prezidentas B. Jelcinas, kviečiamas dalyvauti ceremonijose, atsisakė, bet jis parrašė susitaikymo laišką, kurį perskaitė už štabo viršininkas Sergej Filatov. Laiškė buvo sakoma, kad šios ceremonijos padės pašalinti nepasitikėjimą,

likusių iš praeities rusų ir lenkų santykiuose.

Politbiuro įsakymu

Katyno žudynės buvo įvykdytos 1940 m. kovo mėn. Sovietų komunistų partijos politbiuro įsakymu, ir tai ilgą laiką metė šešėlį Maskvos santykiuose su lenkais. Lavonai daugelio lenkų karininkų, paimtų sovietų nelaisvėn ir išgabentų į Rusiją, niekad nebuvo rasti.

Prisimenant karo nusikaltėlių teisimą, vykusį 1945 m. Niurnberge, ten teisėjų tarpe sėdėjo ir sovietų gen. majoras R.T. Nikičenko, o prokuroru buvo gen. Rudenko. Teisme naciai buvo kaltinami ir teisiami, kaip nusikalta taikai ir žmoniškumui. Ar tai ne paradoksalus, kai Sovietų Sąjungos vadovai, nemažiau kalti daugelio nusikaltimų taikai ir žmoniškumui, sėdėjo ne kaltinamųjų suole, bet jų atstovai kaltino ir teisė kitus, panašius į save?

SUSIVIENJO BALTARUSIJOS LB

Gegužės 2 d. buvo įkurtas Baltarusijos Gardino srities lietuvių bendruomenių susivienijimas „Tevyne“. Kaip informavo Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentu atstovas spaudai Jonas Rumša, į steigiamajį susirinkimą atvyko Astravo, Varanavo rajonu. Lydos miesto, Gervėčių klubo atstovai. Susivienijimo pirmininku išrinktas Gardino televizijos studijos režisierius Algimantas Dirginčius.

Ne visada švento Jono...

Kai valstijos didžioji loterija pasiekė tokį didelį milijonų skaičių, kad paprastas žmogus, jeigu pasitaikytų juos laimėti, net įsivaizduoti negali, kaip tiek pinigų išleisti, vienas vyresnio amžiaus lietuvis su atodūsiu išsitarė: „O kad taip galėčiau rasti paparčio žiedą, žinočiau, kokius skaičius pasirinkti ir laimėčiau loteriją“. I tai jo kaimynas nusišaipė: „Brolau, ne visada švento Jono!“

Kai kuriose Lietuvos vietovėse kadaise tai buvo vienas mėgstamiausių liaudies posakių. Mat Joninių naktis kupina burtų ir galimybių, kurios kitu laiku vien svajonėse sukasi. O galbūt tik taip atrodo, nes daug magijos „sugrūsta“ į trumpiausią metų naktį pačiame vidurvasarį, kad net šventė, skirta Katalikų Bažnyčios šventajam — Jonui Krikštytojui, mažai teturi įtakos į senąsias pagoniškojo tikėjimo liekanas, kuriomis gausi birželio 24-osios diena, o ypač naktis.

Dabartinės Joninės (tik dėl visai kitų priežasčių) buvo švenčiamos daugelyje tautų, kur saulė laikyta dievybe. Tai saulės triumfo zenitas, kai ji ilgiausiai išsilaiko nenusiėdusi — kone nugalėjusi nakties tamsybę. Ši saulės galia nelieka nepastebėta „tamsiųjų dvasių“, kurios stengiasi kenkti ir žmonėms, ir visai aplinkai, kad atsvertų šviesos laimėjimą. Dėl to ir degdavo laužai kiaurą naktį, o jų liepsnų atspindžiai, šokinėdami laukais, saugodavo pasėlius ir gyvulius nuo piktųjų galybės; dėl to ir papartis pražydavo spindinčiu, žaizaruojančiu žiedu, nešančiu neregėtą negirdėtą laimę jį radusiam.

Atrodo, kad šv. Jonas nei kiek „nesiginčydamo“ su senaisiais liaudies papročiais ir linksmybėmis, nieko bendra neturintis su jo asketiška prigimtimi ar tyruose praleistais metais, mintant „laukinių bičių medumi ir skėriais“. Jis, be abejojimo, su tolerantiška šypsena stebėdavo žmones, besistengiančius pasinerti tekantiame vandenyje Joninių naktį, kad būtų visus metus švarūs, sveiki, jauni. Argi jis prieš beveik 2000 metų nekvieta visus nusi-

„Tevynės“ susivienijimas puoseleja atities planus: liepos 15-ąją, minint Žalgirio mūšio metines, Gardine ruošiamasi oficialiai atidengti ir pašventinti

plauti Jordano upės vandeniui, kad siela būtų sveika ir švari, nes „Dievo valanda arti“?

Prie Joninių linksmybių prisidedavo ir saulė: tekėdama šokinėjo (kaip per Velykas). Žinoma, vėlesniais laikais neužmirštas ir šv. Jonas, kurio vardu šventė pavadinta. Nors bažnytiniam kalendoriuje yra daugiau Jonų, bet tie, liaudiškai tariant, „tik Jonukai“, o vienintelis Jonas, vertas dėmesio, yra švenčiamas birželio 24 d.

Bolševikų okupacijos metais, kai bet kokios krikščioniškos šventės užuomina visam režimui „keldavo paniką“ ir buvo stengiamasi net visas jų liekanas pašalinti, Joninės tapo „Rasų švente“. Liaudis sakė: „Kaip pavadinsi, nepagadinsi“ — tad ir Joninių papročiai išliko — tik kitu vardu — su laužais, kiaurą naktį besisėsiančiomis linksmybėmis ir kitais atitinkamais priedais. Nėra abejonės, kad tuomet, kaip niekad anksčiau, Lietuvos žemėje valkiojosi „tamsieji (šiuo atveju — gal raudonieji?) demonai“ ir Joninių laužų liepsna ilgainiui padėjo juos išvaikyti.

Tik šiaip sau, atsitiktinai, saulės triumfo zenitas, kai ji ilgiausiai išsilaiko nenusiėdusi — kone nugalėjusi nakties tamsybę. Ši saulės galia nelieka nepastebėta „tamsiųjų dvasių“, kurios stengiasi kenkti ir žmonėms, ir visai aplinkai, kad atsvertų šviesos laimėjimą. Dėl to ir degdavo laužai kiaurą naktį, o jų liepsnų atspindžiai, šokinėdami laukais, saugodavo pasėlius ir gyvulius nuo piktųjų galybės; dėl to ir papartis pražydavo spindinčiu, žaizaruojančiu žiedu, nešančiu neregėtą negirdėtą laimę jį radusiam.

Atrodo, kad šv. Jonas nei kiek „nesiginčydamo“ su senaisiais liaudies papročiais ir linksmybėmis, nieko bendra neturintis su jo asketiška prigimtimi ar tyruose praleistais metais, mintant „laukinių bičių medumi ir skėriais“. Jis, be abejojimo, su tolerantiška šypsena stebėdavo žmones, besistengiančius pasinerti tekantiame vandenyje Joninių naktį, kad būtų visus metus švarūs, sveiki, jauni. Argi jis prieš beveik 2000 metų nekvieta visus nusi-

„Tiesa, šiandien mūsų liaudies papročius galime sužinoti iš knygų (ypač kraštotyros leidinių), bet tai nėra tas pat, kaip gyva, žmonės įsišaknijusi ir kitiems gyviesiems perduodama, tradicija. Praradusi savo kaimą, Lietuva tapo daug skurdnesnė. Kas apsaugos mūsų šalį nuo visų „piktųjų kenkėjų“ ir sugrąžins amžinąją šviesą?

Ti Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto paminklą, jau ateinančiais metais Gardine tikimasi atidaryti lietuvišką pradinę bei sekmadieninę mokyklą.

PARTIZANINIO PASIPRIEŠINIMO 1944-1945 m. IŠTAKOS

POVILAS VAICEKAUSKAS

6

I jo vykdomus nusikaltimus, žmonių kančią, komunistinė valdžia žiūrėjo pro pirštus ir nieko nedarė. Jis daug žmonių nušovė, nukankino ir užmušė, kol pagaliau vienas kartas nemelavo. Vieną sykį jis suėmė ir nužudė vieną geležinkelietį, kad galėtų pasisavinti jo naujus batus. Pasitaikė, kad to nužudytąjo gimines turėjo aukštus postus Vilniuje, komunistinė valdžioje. Tada tik „Perkūnas“ buvo suimtas, pagaliau nuteistas 25 metams kalėjimo ir koncentracijos lagerių. Žmonių pasakojimais, ten susitiko savo buvusius aukas, ten ir buvo su juo atsiskaityta. Iš konclagerio daugiau nuteistas „Perkūnas“ įėjo į Skapiškio miestelio istoriją, kaip vienas žiauriausių ir kruviniusių budelių, kaip tipiškas naujosios pokarinės komunistinės valdžios atstovas.

Taiigi, iš tolo apžiūrėjęs „Perkūno“ būstinę, po pamaldų bažnyčioje užėjau pas savo dėdę iš tėvelio puses, Alfonsą Čeką. Ten gyveno ir mano senelė Ona Vaicekauskienė. Susirinko ir daugiau giminaičių bei pažįstamų. Ten buvo pagaminti ir skanūs pietūs iš neseniai paskerstos kiaulės su bulviniais vedarais ir kraujo dešromis, prikūstomis miežinių kruopų. Taip mums bevalgant ir besisėknučiuojant, staiga pastebėjau, kad namas yra apsupamas sriubų ir per kiemą durų link artėja pats „Perkūnas“. Aš sėdėjau gale stalo, turėjau

kišenėje pistoletą ir dvi vokiškas kiaušines granatas. Viduje buvo ir moterų bei vaikų, todėl aš neturėjau jokios intencijos gintis ar dar kaip nors kitaip priešintis. Ginkluotas buvau todėl, kad ėjau naktį per krūmus ir miškus, o, be to, anais metais taip daugelis darė. Todėl vos tik spėjau žaibiškai išsitraukti ginklą iš kišenės ir kartu su dviem granatom užkišti už virš galvos kabėsiųjų šventųjų paveikslų, kai staiga su atkištais automatų vamzdžiais įsiveržė trobon keli sribai, sušuko visiems stot ir kelti rankas aukštyn. Vaikai pradėjo balsiai verkti. Įėjus „Perkūnas“ šiaip taip visus apraminio, laužta lietuvių kalba pasakė, kad visiems vyrams reikia parodyti dokumentus. Aš drąsiai išsitraukiau savo gimnazisto pažymėjimą su fotografija ir pateikiau rusiška uniforma apsilikūsiams sribteliai. Tas pasižiūrėjo į mane, į pažymėjimą ir sako: „Viršininke, negali būti, kad jam tik septyniolikti metai, žiūrėk ir barzda pas jį žymu, negi jis jaunesnis už mane?“

„Perkūnas“ pasiėmė mano dokumentus ir, daug neaiškindamas, liepė man rengtis ir eiti drauge su juo. Jis patikrino ir mano pusbrolio Vlado Sabaliausko gimimo metrikus, bet ten buvo aiškiai įrašyta jo gimimo data: 1927 metai sausio mėnesio 1 diena. Pasirodo ir jis buvo gimęs 1926 m. per Kaledas, bet vargonininkas užrašė kitaip. Ir štai mano pusbrolio Vlado likimas buvo visai kitoks. „Perkūnas“ nedavė man net atsiveikinti su giminėmis. Greit išstūmė pro duris ir, išodinę kieme į vežimą, nusivežė į miestelio centrą NKVD būstinėn. Aš buvau pirmąsyk areštuotas Skapiškio milicijos, pirmųjų Lietuvos skrebų. Nuo čia tada tai ir prasidėjo mano konfrontacija su naujuoju okupantu. Milicijos būstinė buvo iš raudonų plytų tvirtai pastatytas namas (rodos, Suvaizdžio). Ten aš pirmąsyk iš artėju

galejau pažinti „Perkūną“ ir tardymo metu su juo kalbėtis. Palygint silpnai kalbėdamas lietuviškai, jis vis dėlto neavorto rusų kalbos. Gerokai apstumdęs mane ir rodydamas kamuščius, mušti nemušė, bet tik piktai kalbėjo. Iškratęs mano kišenės ir iš jų išvertęs užrašų knygtę bei rožančių, ji padavė atgal, o užrašų knygtę pasiėmė. Ją pavertęs ir perskaitęs joje įrašytą porą dainų bei Maironio eilėraščių, iš karto pradėjo mane keiksnoti, sakdamas, kad aš esąs buržuazinis nacionalistas, besislapstantis nuo karinės prievolės ir Raudonąją armiją, kad veltui save laikąs lietuviu. Jis man švebeldžiudamas taip tada kalbėjo: „Tu pamatysi, Povilai, kad po kiek laiko Lietuvoje, ant Nemuno kranto stovės tik kryžius su prikalta toblėcija: „Čia gyveno lietuviai“.

Ką jis turėjo galvoje, manau, visiems yra aišku. Tą patį Kremliuje galvojo Stalinas, to paties siekė Lietuvon jo atsiųstas Suslovas su Kruglovo NKVD daliniais. Aš nieko tada „Perkūnui“ neatsakiau, bet tik viena aiškiai supratau, kokia milžiniška grėsmė pakibo virš mūsų Lietuvos. Uždarė mane į kamerą, kuri jau specialiai tam buvo įrengta. Ten praleidau pirmąjį nelaisvės naktį dar palygint primitiviam bolševikiškam kacete. Ryte pusėsėrė Birutė Sabaliauskaitė atnešė ašotėlį šiltos arbatos ir sumuštinį, kuriuos jai pažįstami skrebai leido perduoti. Vėliau už kelių valandų sargybines atidarė kameros duris ir mane nusivarė į būstinę, kur leido laisvai vaikščioti po kambarį tarp skrebų. Prisimenu, ir matau akyse, kaip gyvą tą sceną: ateina linksmas „Perkūnas“, prieina prie manęs ir vienu staigiu mostu užkabina man ant kaklo su diržu nematytą didžiulį amerikietišką automatą. Jis sako: „Greit važiuosim į Rokiškį, ten patikrinsim tavo gimimo metus ir, jeigu tikrai esi

gimęs 1928 m., paleisim“.

Aš patikrinau automato apkabą. Kaip ir tikėjau, ji buvo tuščia. „Perkūnas“ nusišypojo. Aš greit supratau jo klastą ir gudrumą. Jis norėjo važiuoti į Rokiškį kaip galima su didesniu skaičiumi skrebų. Su automatu ant kaklo aš turėjau vaidinti ne kalinį, bet skrebą! Iš tolo pro žiūronus mus stebėdami, partizanai nieko įtartino nepastebės ir greičiausiai ramiai keliaujančių sriubų neužkabins. Tai tokia buvo „Perkūno“ taktika. Partizanų tada jie visi bijojo. Kitas areštuotas vyras, ir buvęs kamerų su manimi, buvo areštuotas Aičiųionių kaimo gyventojas Zigmąs Karpinkas, palikęs namie žmoną ir mažamečius vaikus. Jis turėjo partizanams vaidinti vežiką, mobilizuotą su pastote skrebų vežti. Taiigi susidarė iš viso net keturios pastotės, keturi pilni vežimai ginkluotų vyrų, daugiau negu 15 žmonių.

Taip mes visi pajudėjome Rokiškio link. „Perkūno“ vadovaujama sriubų grupė dažnai išsukdavo iš vieškelio į šalutinius keliukus, eidavo į kaimus, tikrindavo pavienes sodybas, o kartu prašydavo valgyti, o jeigu šeiminių ninkai neduodavo, tai patys pasiimdavo dešrų, kumpio ar rūkytą lašinių. Niekur nemačiau, kad jie kam nors užmokėtų. Kai pasiekėm Panemunėlį, mus ten pasitiko miestelio NKVD, milicija, vadovaujama rusiška kalbančio ir rusiškais kariškais drabužiais apsiręngusio, gana aukšto vyro. Jis priėjęs pirmiausia padavė ranką „Perkūnui“, po to kitiems skrebams, pakišo pagaliau ir man. „Perkūnas“ burtelėjo: „Jo nesveikink, tai suimtas!“ „Kaip? su automatu?“ — nustebto Panemunėlio NKVD-istas.

(Bus daugiau)

LIETUVA 50 METŲ KARO PABAIGOS MINĖJIMO SŪKURIUOSE

PILYPAS NARUTIS

Minėti karo pabaigos šventę, Hitlerį nugalėjus, kaip taikos pasiekimą, nepasisekė. Maskvos kariuomenė parado pademonstravo savo karinę jėgą, tankus ir patrankas. Clintonas bandė šypotis, bet Čechėnija parodė, kam Maskva dabar tankus vartoja, o serbai parodė, ką jie daro su patrankomis, gautomis iš Maskvos.

Lietuvai ši šventė davė progos ir pamąstyti.

Pakviestas lenkų valdžios ruošiamam minėjimui gegužės 8-10 d. Stutthofe atšvesti išsilaisvinimą iš nacių pragaro, važiavau jausdamas širdyje nerimą. Stutthofas — tai kapinynas. Per Vėlines uždegta žvakutė ant kapo, aiški kapo vieta nuneša mintis į normalią žemišką tikrovę — augti, gyventi ir mirti. Stutthofas prisiminimas pirmiausia supurto sąmonę nepajėgumu aiškinti, ką reiškia tas 65,000 žmonių kapas — pelenų krūva...

Kaip aš galiu iš šitos pelenų krūvos išskirti savo draugus, su kuriais buvau, kurių gyvybė visai čia pat šalia manęs taip paniekintai užgeso. Buvome prie tos briaunos, kuri mirtį ir gyvybę jau nebeišskiria. Bet dabar, likęs gyvas, neva turėčiau būti laimingesnis? Kodėl? Nebent todėl, kad galiu paliudyti. Žinau, kaip slėgė žūstantį tą momentą mintis: „Žūti nežinojote! Nieks apie tave nieko nežinos!“ Kazys Bauba man kartojo: „Pilypai, tu jaunesnis, tu gal išlik... Pasakyk mano žmonai, kad mirštu su Dievu širdyje ir su ja mintyse!“ Tai buvo skaudžiausia tikrovė. Taip

paskutinį momentą pergyveno visi — 65,000 Stutthofe. Bet Lietuvai tai dar nebuvo kančių pabaiga.

Istorinės Lietuvos
kampelyje — Stutthofe

Kada čia pirmasis lietuvis atsirado, nežinia. Dabar čia yra Valstybinis Lenkijos muziejus. Dabartinė oficiali muziejaus informacija supažindina, kad Stutthofa vieta koncentracijos lageriui buvo parinkta 1939 m. rugpjūčio viduryje. Rugsėjo 2 d. buvo areštuota apie 250 Dancigo gyvenusių lenkiškų organizacijų narių ir atvežti dabartinė vieta — Stutthofe. Stutthofas turėjo paskirtį naikinti lenkus, gyvenusius „Laisvame Dancige“ ir „Westpreussen“ (Vakarų Prūsijoje). Suminint vardą „Westpreussen“, savaime kyla ir visos Prūsijos istorija ir išnaukintos istorinės tautos — prūsų tautos vardas.

Nacių parinkta ir pradėta stovykla vieta — Stutthofas — buvo pradžioje skirta nepaklusnių vietos gyventojų naikinimui. Galiausiai Stutthofas pavirto tarptautine koncentracijos stovykla.

Iš 12 hektarų plotelio 1940 m. Stutthofas nuo 250 pirmųjų lenkų, jau 1943 m., kai mūsų lietuvių įkaltų grupė buvo atgabenta, turėjo maždaug 3,500 kalinių. 1944 m. išaugo į 120 hektarų apimantį plotą su 57,000 kalinių ir jau turėjo 39 koncentracijos stovyklos atšakas apylinkėse. Galiausiai

Stutthofas tapo 110,000 kalinių stovykla, talpinusia vyrus, moteris, vaikus. Tai buvo: lenkai, rusai, žydai, ukrainiečiai, gudai, lietuviai, latviai, estai, čekai, slovakai, suomia, norvegai, danai, ispanai, italai, jugoslovakai, vengrai, čigonai. Oficialiais duomenimis — 23 šalių, 25 tautybių piliečiai, nes žydai ir čigonai tada neturėjo valstybes.

Čia buvo praktikuojami įvairiausi žmonių naikinimo būdai: vergo darbas, alkis, išstatyti prie nehygieniškų sąlygų ligoms, fiziškam ir psichologiskam alinimui. Naikinama buvo visokiausiomis priemonėmis: šaudyta, karta, užmušta, dujomis užtroškinta, vartojant Cyklono B dujas, zudančius phenolino svirkštus į širdį, mušimai, spardymai, mindymai ir, galiausiai, lagerio evakuacijos sausuma ir jūros keliu sunaikino 65,000 žmonių.

Nuo 1939 m. susidarė deginamųjų kankinių pelenų kalnas. Sudegintų kankinių kalno vietoje dabar pastatytas architekto Viktoro Tolmino milžiniškas paminklas, suprojektuotas iš stambių blokų, 48 metrų ilgio ir 3,5 metro aukščio, kurio užpakalinėje nišoje yra nukankintųjų relikviniai pelenai. Ten, kur stovėjo kankinamųjų kalinių barakai, dabar yra simboliški akmeniniai antkapiai su barakų numeriais. Paliktas yra originalus vienas krematoriumas su krosnimi ir aukštu kaminu, dujų kamera, mušimo suolai, kartuvės. Išlikę yra kai kurie moterų ir vyrų

senųjų barakų likučiai. Palikti ir originalūs vartai, per kuriuos į Stutthofą atvedavo atvežtuosius kalinius. Per tuos pačius vartus žygiuodavo kalinių kolonos į darbą ir kolonos iš darbo, užmuštuosius darbo metu kalinius nešdami, grįždavo per tuos vartus į lagerį labai dažnai grojant orkestrui prie vartų maršą ir kapams šaukiant: „Ein, zwei, drei, links!... Ein, zwei, drei, links!“ ir mušant, kad lygiai rikiuotąsi ir koją laikytų. (Čia Jurgutis dažniausiai gaudavo botagą per nugarą, nes niekada nepataikydavo koją į koją.) Besišypsantiems lagerio komendantui stebint, o SS sargybiniams ant vartų bokštelio stovint, iširemsiams į kulkosvaidžio automatą, buvo tikras paradas.

Čia dabar įkurtas Lenkijos valstybinis muziejus su mokslinio tyrinėjimo skyriais. Muziejus atidarytas nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 30 d., nuo pirmadienio iki penktadienio 7 val. r. iki 3 val. p.p. Lėjimas veltui, rodomi filmai, apmokamas yra tikt vadovas. O anglų ir vokiečių kalba vadovus reikia užsakyti iš anksto.

Kas tie vietiniai gyventojai? Lenkai, kašubai (kašubai manau yra prūsų atšaka) ir prūsai. Apylinkės netoli Stutthofa prie Marienburgo gyveno vakarų prūsai, labai lietuviškai nusiteikę ir svajoję prie Lietuvos prisijungti. Tie visi, žinoma, pagal nacišką religiją buvo skirti naikinimui.

Nuo kada čia buvo priimti pirmieji lietuviai, dar nėra žinoma. Iki šiol nieks nesidomėjo. Aišku, kad pirmieji čia buvo Prūsijos maži lietuviai, jei lenkai mini, kad čia buvo pirmieji atvežti lenkai ir vietiniai, iš „Westpreussen“ nepaklusnūs gyventojai. Mes dažniausiai spaudoje, minėdami prūsus, minime Rytprūsius, net ir nerandu minimų vakarų prūsų, kuriuos mini lenkai ir kurių žemėje yra Stutthofas, lietuviškai išvertus — „Kumelkiemis“.

Kartą vienas Dancigo lenkas, gavęs sumuštinį iš namų, suvyniotą į „Danziger Vorposten“ laikraštį, padavė mums, „litvinams“ pasiskaityti. Ten buvo aprašyta legenda apie prūsų kunigaikštį, kuris tą kraštą valdęs piktučių dvasių padedamas ir turėjo stiprią Stutthofą („Kumelkiemio“) pilį, savo laivukais trukdęs Hanzos prekybinį kelią Baltijos jūra. Velniui nugalėti buvo pasirinktas velniškas būdas — graži mergaitė, kuria kunigaikštis susižavėjęs ir kuri naktį atidariusi pilies vartus... Laikraštis dar pridėjo savo komentarą: „kadangi melas ilgų rankų neturįs, tai išlikusi legenda tikriausia slepia savyje ir tam tikros tiesos...“ Manau, kad ir Sruoga tos legendos įtakoje parašė ir tą „Dievų mišką“.

Iš Lietuvos į šią šventę, pagerbti Stutthofa žuvusiuosius atvažiavo pilnas autobusas. (Bet teko nustepti, kad tik Vilniaus „Diena“ atsiuntė į Stutthofą savo korespondentę).

Buvo malonu susitikti žuvusiųjų draugų artimuosius. Žuvusiųjų Stutthofa artimieji: Vaitaitienė Regina (A. Januševičiaus duktė), Labanauskienė Vida (M. Kriauciūno duktė), Lipnickas Alfonsas (sūnėnas kun. Alf. Lipniūno), Cesevičienė Judrė (P. Kiškio duktė), Mackonytė Birutė (R. Mackonio duktė), Daniūnaitė Natalija (A. V. Daniūno sesuo), Masaitytė Bronė (Ž. Masaičio sesuo), Masaitis Eugenijus (Ž. Masaičio brolis), Benoraitienė Regina (I. Budrio duktė), Janušauskienė Laura (M. Mačioko duktė), Janušauskas Giedrius (M. Mačioko anūkas), Sruoga Vytautas (B. Sruogos sūnėnas), Baubienė Elena (K. Baubos žmona), Izenberg Milda (K. Kuprėno žmona).

Gedulo eisenoje Stutthofe 1995 m. gegužės 9 d. visų valstybių vėliavos. Prie Lietuvos vėliavos — iš dešinės Ramutis Bonifacas Mikšys, Vytautas Sruoga; dešinėje Birutė Mackonytė.

Kartu atvyko ir buvę Stutthofa politiniai kaliniai: Telksnys Vladas (Lankaitis) (žurnalistų grupės, kuri buvo kalinta Stutthofe nuo 1943 m. birželio iki maždaug 1944 m. vasario ir po to paleista į laisvę, grąžinta į Lietuvą), Račiūnas Jurgis, Mazgelis Jonas ir žydų tautybės asmenys, kurie buvo atvežti į Stutthofą 1944 m., kai buvo likviduotas Kauno ir Vilniaus getas: Bergmanienė Gita, Dison Genė, Gotlerytė Mėrė, Kacienė Pera, Rozenbergienė Dobė, Šuklerienė Riša, Zagorskienė Basis, Zakas Chackelis, Glikas Jefinas, Judelevičius Jakovas, Lipšic Perc, Prusak Frida, Frišman Mina, Lipšic Leiba.

Visų iš Lietuvos atvažiavusiųjų vadovas buvo Mikšys Ramutis Bonifacas, Lietuvos genocido aukų Instituto direktorius, prie jo prisidėjo ir istorikai: Brandišauskas Valentinas (LGRT centro vadovas), Zizas Rimantas (Lietuvos istorijos instituto skyriaus vedėjas), Buchaveckas Stasys (Lietuvos istorijos instituto darbuotojas), Bubnys Arūnas (Lietuvos archyvų departamento grupės vadovas), Karaliūtė Rasa („Dienos“ reporterė), Lietuvos valstybinė televizija: direktorius Laurinavičius Algimantas, operatorius Griškinas Jonas, vairuotojas Bartusevičius Vidmantas. Visų šių asmenų suorganizavimu, autobusu parūpinimu ir atsiuntimu į Stutthofą pasirūpino Vytautas Skuodis, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinis direktorius.

Iš Varšuvos atvažiavo Lietuvos ambasadorius Antanas Valionis ir generalinis konsulas Šarūnas Adomavičius.

Ši visa grupė iš Lietuvos su Lietuvos ambasadoriumi ir konsulu Lenkijai iš Varšuvos, įskaitant ir Mykolą Pečeliūną ir Pilypą Narutį (Lietuvos įkaltų grupės buvusius kalinius), susirinko specialiam minėjimui-susikaupimui krematoriumo patalpose gegužės 9 d. Stutthofe sunaikintiems Lietuvos kankiniams pagerbti. Prie krematoriumo krosnies buvo uždegtos žvakutės. Ambasadorius padėjo paminklinę lentą: „Čia kentėjo ir žuvo Lietuvos žmonės!“ ir tarė trumpą žodį žuvusiųjų garbei. P. Narutis perskaitė specialų atsisaukimą (kuris buvo jau spaudoje skelbtas) ir buvo pasimelsta.

Stutthofa šventė prasidėjo jau gegužės 8 d., pirmadienį. Buvę politiniai kaliniai, žuvusiųjų Stutthofa artimieji ir svečiai bei valstybių atstovai, daugumas suvažiavo jau gegužės 8 d. Visi suvažiavusieji apsisėjo netoliese esamame kurorte Stiegen'e prie Baltijos jūros. Vasarą čia suvažiuoja daug atostogautojų, o dabar vasarvietės patalpos buvo tuščios ir juose rengėjai, vietinė valdžia, priglaudę atvažiavusius ir labai

vaišingai globojo. Tos dienos vakare visi buvo nuvežti į religinį vargonų koncertą vietinėje bažnyčioje arba į tautinį lenkų jaunimo suruoštą koncertą Elbinge, apie 20 km nuo Stutthofa.

Bendra visų šventė Stutthofe buvo pradėta kaceto vietovėje gegužės 9 d. Visa ši vietovė dabar yra Stutthofa muziejus: su išlikusiais pastatais, milžinišku paminklu, puošniamis visą aikštę ir atžymintį gedulingą vietą.

Išpūdingoji eisenos procesija buvo pradėta nuo buvusio kaceto komendantų rūmų (dabar yra muziejaus istaiga), kurio priekyje buvo tvenkinys ir kaidais gulbės plaukiojo, kas sudarė vaizdą, apgaulingai uždegniantį visą koncentracijos stovyklą. Nuo čia prasidėjo kiekvieno kalinio žingsniai į stovyklą. Nuo čia ir dabar gedulinga eiseną prasidėjo gegužės 9 d. vidurdienį, 11 val. Buvo debesuota ir pūtė žvabukas nuo Baltijos jūros, primindamas čia esamą nešvelnų klimatą. Šią eiseną vedė Dancigo Metropolijos arkivyskupas Tadeusz Goclowki ir Elbingo vyskupas Andriej Slivinski, talkinant visų religijų dvasiškams, Lenkijos kariuomenės garbės daliniui, ir gausių Lenkijos organizacijų atstovams su vėliavomis.

Prie visos eisenos prisijungė daugelio valstybių ambasadoriai ir atstovai su gėlių puokštėmis, vainikais ir tautinėmis

vėliavomis. Lietuvos grupė buvo vedama Lietuvos ambasadoriaus ir garbės konsulo, nešančių gėlių puokštę. Iš Lietuvos atvykusieji, nešdami Lietuvos trispalvę, prijungė ir ilgą žalumynų girliandą, kuria vėliau gražiai apjuosė visas prie paminklo padėtas geles ir vainikus.

Pirmasis vainikas buvo buvusiu Stutthofa politinių kalinių, dar likusių gyvų, atstovaujančių visas valstybes Stutthofa žuvusiems draugams. Vainiką nešė Lietuvos žuvusiems atstovavęs Pilypas Narutis, Norvegijai — Karl M. Haugar, iš kairės asistavo Izraelio atstovė, iš dešinės — Čekoslovakijos atstovė, po jų sekė kitų valstybių buvę politiniai kaliniai atstovai.

Kaip eisenai, taip ir religinei daliai vadovavo Dancigo Metropolijos arkivyskupas ir Elbingo vyskupas, talkinant provoslavų, liuteronų dvasiškams ir rabinui iš Kauno. (Renginio vadovams buvo susidariusi labai nemaloni padėtis, kai paaiškėjo, kad visi rabinai iš Lenkijos buvo iškviesti į Izraelį specialiam suvažiavimui ir nebuvo tikėtasi sulaukti iš Kauno atvažiavęs, buvęs pats Stutthofa kalinys, rabinas Chackelis Zakas, kuris labai iškilmingai giedodavo specialias žuvusiems skirtas psalmes.)

(Bus daugiau)

Viršutinėje nuotraukoje: Bronė Masaitytė (Ž. Masaičio sesuo) ir Eugenijus Masaitis (Ž. Masaičio brolis) prie Stutthofa koncentracijos stovyklos vartų š.m. gegužės 10 d. Apatinėje nuotraukoje: grupė iš Lietuvos Stutthofa gegužės 10 d. — tai buvę politiniai kaliniai ir nužudytųjų artimieji prie Barako Nr. 2, kuriame buvo iškentėtos žiauriausios dienos šioje koncentracijos stovykloje. Nuotraukos gilumoje, viduryje, M. Pečeliūnas (su skybele) pasakoja savo prisiminimus.

sporto šventė

American Travel Service
kviečia keliauti su sportininkais
į V Pasaulio Lietuvių Sporto
Žaidynes Lietuvoje.

Čikaga/Vilnius 23, 26, 27 arba 28 liepos
Vilnius/Čikaga 07, 11, 12 arba 18 rugpjūčio

Vietų skaičius ribotas. Prašome
registruotis skambinant į mūsų raštinę.

American Travel Service
9439 S. Kedzie
Evergreen Park, Illinois

PH. 708-422-3000
800 422-3190
FAX 708 422-3163

IŠEIVIJOS STUDIJŲ CENTRO ATIDARYMAS

LINAS SALDUKAS

Balandžio 27 d. mūsų universiteto Humanitarinių mokslų fakultete atidarytas Išeivijos studijų centras (ISC). Atidaryme dalyvavo suinteresuoti šio centro veikla universiteto dėstytojai, studentai bei miesto visuomenės atstovai. Išanginį žodį taręs universiteto rektorius prof. Bronius Vaškelis pasiūlydė ISC veiklos pradžią, kartu pažymėjęs, kad svarbiausias asmuo, suteikęs pretekstą šio centro egzistencijai, buvo žymus išeivijos veikėjas enciklopedistas Bronius Kviklys. Jis prisiminė dar 1989 m. B. Kviklio pasakytus žodžius: „Jei ne aš patį sugrįšiu, tai nors mano biblioteka grįš į Lietuvą“. Netikėta šio garbaus žmogaus mirtis 1990 m. leido išsipildyti tik antrajai jo pageidavimui daliai.

Atidaryme dalyvavusi B. Kviklio dukra Rūta Kviklytė-Kulikauskienė papasakojo savo tėvo kolekcijos patekimo į VDU aplinkybes, kurių viena – tėvų sentimentai mūsų universitetui, kuriame prabėgo gražiausias jų jaunystės dienas. Ji pasidžiaugė, kad tėvo archyvas rado gerą ir saugią vietą, kad universitete yra žmonių, kurie sugebės rūpintis šia kolekcija, taip pat išreiškė savo (koliekis nuomonės laikėsi ir B. Kviklys) pageidavimą, kad rinkiniai būtų prieinami kiek galima platesniam besidominčiųjų ratui.

Šio centro vadovas Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas habil. dr. Egidijus Aleksandravičius pasakė, kad jį, pirmą kartą pamačius šią kolekciją, nustebino jos dydis ir vertinga rankraščių kolekcija, kas būdinga toli gražu ne kiekvienam panašiam rinkiniui. B. Kviklio rankraštyne telpa prezidento Antano Smetonos egzilinio laikotarpio (1940-1944) archyvas, apimantis jo susirašinėjimą su žymiaisiais to laikmečio lietuvių išeivijos veikėjais, taip pat ir JAV administracijos atstovais. Svarbiausias jo broūžas – visų įmanomų pastangų dėjimas Lietuvos Nepriklausomybės atstatymui. Labai įdomu, kad šiame rinkinyje surastas dar niekur nespausdintas A. Smetonos knygos „Lithuania Propria“ rankraštis, taip pat Lietuvos istorijos nuo Vytauto laikų iki 1795 m. apmatai, kuriuos būtų galima laikyti įvadu į knygą „Lithuania Propria“. Šioje B. Kviklio kolekcijoje yra ir dingusiais laikyti Vydūno asmeniniai archyvai nuo 1940 m., didžiulė paties V. Kviklio korespondencijos šūsnis, atspindinti Amerikos lietuvių gyvenimą pokariniais metais, žymiųjų Kviklio darbų – „Lietuvos bažnyčios“ ir „Mūsų Lietuva“ – atskirų dalių rankraščiai bei gausi dokumentinė

medžiaga, naudota rašant šias knygas.

Atskirai reikėtų paminėti B. Kviklio knygų kolekciją: kartu su periodiniais leidiniais jų yra 300 dėžių (visa siunta svėrė apie 8 tonas). Joje daugybė knygų, išleistų tarpukario Lietuvoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose lietuvių kalba, taip pat visame pasaulyje įvairiomis kalbomis išleistas knygos, vienu ar kitu aspektu mininčios Lietuvą ir lietuvius. B. Kviklys sukauptė ir beveik visas sovietmečiu Lietuvoje išleistas visuomeninių ar humanitarinių mokslų sritis apimančias knygas. Kol kas seniausia kolekcijoje aptikta knyga – 1744 m. Vilniuje lenkų kalba išleistas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Trečiasis statusas, beje, dar gana geros kokybės. Kai kurių kolekcijoje esančių knygų iki šiol nebuvo nė vienoje Kauno viešojoje bibliotekoje, tad kauniečiams dabar nebebus reikalo vykti į Vilniaus bibliotekas, o tai savaime pagyvins miesto kultūrinį - mokslinį gyvenimą.

ISC atidarymo proga buvo surengta paroda iš Broniaus Kviklio kolekcijų. Tai tarsi paroda parodoje, parodanti, su kokiais eksponatais patis B. Kviklys važinėdavo po Amerikos lietuvių telkinius, supažindindamas juos su savo rinkiniais, taip pat su konkrečiais istoriniais ar visuomeniniais procesais Lietuvoje ir užsienyje. Šios parodos dalį dar ir dabar galima apžiūrėti Lituanistikos skaitlykloje. Ateityje tikimės pastoviai rengti temines parodas, nes specialiai parengtų stendų kolekcijoje yra labai daug.

Išeivijos studijų centrui yra padovanota ir architektūros istoriko Jurgio Gimbuto kolekcija, tačiau kol kas ji neperžiūrėta. Numatoma gauti ir kitų išeivijos šviesuolių rinkinius, tačiau Išeivijos studijų centras nepretenduoja tapti monopolistu ir kiekybiniu požiūriu konkuruoti su M. Mažvydo valstybinės ar Vilniaus universiteto bibliotekų saugomais išeivių rinkiniais. Mūsų ISC medžiaga bus ne tik kaupiama, saugoma, bet ir metodiškai tyrinėjama, įjungdama į mokymo bei mokslo procesus. Tai turės įtakos visai tolesnei fakulteto raidai, nes turima plati medžiaga leidžia žvelgti į vieną ar kitą problemą tarpdisciplininiu požiūriu. Labai svarbu ugdyti ne vien griežtai apibrėžtos specializacijos žinovus, bet specialistus, sugebančius savo tyrimuose sujungti istorijos, etnologijos, literatūrologijos, filosofijos bei kitų humanitarinių mokslų sričių žinias. ISC rengiami seminarai ir konferencijos įtrauks VDU studentus bei dėstytojus į užsienio lietuvių problematikos mokslinius tyrimus, be to,

turima medžiaga pritrauks ne vieną Lietuvos ar užsienio lietuvių tyrinėtoją. Reikia pastebėti, kad jau dabar juntamas nemažas mokslininkų ir miesto visuomenės susidomėjimas pas mus saugomais kultūros lobiais, tačiau tiek knygos, tiek archyvinės kolekcijos dabar yra tvarkomos ir tyrinėtojų kol kas neprieinamos.

Siekiant supažindinti kiek galima platesnius besidominčiųjų sluoksnius su saugoma informacija, numatoma šaltinius spausdinti, leidžiant atskirą seriją „Egzilo archyvas“, atskirais sąsiuviniais išleisti Studijų centro mažąją darbų seriją. Pirmasis toks sąsiuvinis turėtų pasirodyti rudenį; jame bus spausdinamas jau minėtas Antano Smetonos rankraštis „Lithuania Propria“ („Tikroji Lietuva“).

Vienas labai svarbių ISC uždavinių yra surinkti informaciją apie lig šiol kituose užsienio lietuvių problematikos tyrimo centruose sukauptą medžiagą, siekiant sukurti vieną išsamų katalogą. Šiuo klausimu tikimės žymiausių pasaulio lietuvių centrų atstovų patarimų, informacijos apie jų surinktą medžiagą.

Ketiname palaikyti profesoriaus Vytauto Kavolio idėją (jis pats dalyvavo centro atidaryme) ir nuo rudens pradėti rengti studentams bei dėstytojams atvirus tęstinius seminarus „Prota egzilyje“. Manome, kad seminarai turėtų sudominti daugelį, ypač jaunesnės kartos mokslininkų, o taip pat ir studentų. Pagrindinis šių seminarų tikslas – užsienio lietuvių intelektualų mąstymo pokyčiai, gyvenant emigracijoje, jų reakcija į vykstančius, dažnai visai nepanašius į Lietuvą, procesus, palyginimas su kitų tautų panašaus likimo žmonėmis. Ypač aktualu palyginti lietuvių ir kaimyninių tautų – latvių, lenkų, estų – patirtį šiuo požiūriu, todėl planuojame užmegzti ryšius su minėtų tautų tyrinėtojais, gyvenančiais tiek tose šalyse, tiek tolimesniame užsienyje.

Išeivijos studijų centrui mūsų laikmetis iškelia ir naują tyrinėjimų objektą, – paskutinių kelių metų emigracija. Tai dažnai išsiskirianti žmonių grupė, pasižyminti vien tik ekonominiais interesais ir ne visada pritampanti prie tradicinių užsienio lietuvių organizacijų ir jų veiklos. Centro akiratyje turėtų būti ir šių žmonių psichologiją formuojantys veiksniai, ir tautiškumo bei kosmopolitizmo santykis jų savimonėje, tyrinėjami tiesiogiai nesikišant į šių žmonių gyvenimo kelio pasirinkimą.

Tikimės, kad Išeivijos studijų centras priartins užsienio lietuvių prie Lietuvos, padarys jų mąstysena labiau suprantamą Tėvynėje gyvenantiems. Mūsų tikėjimas, kad mūsų centro misija bus sėkminga, jei pavyks įgyvendinti šiuos tikslus.

(„Universitetas Vytai Magni“, 1995 m. gegužė)

INŽ. LEONAS IR NIJOLĖ MASKALIŪNAI ŠVENTĖ VEDYBINĘ SUKAKTĮ

Š. m. birželio 10 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, gražiai išpuoštoje didžiojoje salėje, Leonas ir Nijolė Maskaliūnai sutiko ir sveikino atvykusius svečius į jų 40-ties metų vedybinio gyvenimo sukaktį šventę.

I Kilmę pradėjo jubiliatų sūnė ir ž. Linas Maskaliūnas, išreikšdamas savo pagarbą, padėką ir meilę tėveliams, pakviestas visus svečius pakelti šampano taures už jų sveikatą. Muzikai palydint, sekė širdingas ir garsus „Ilgiausių Metų“.

Leonas sveikino atvykusius čekiečius ir svečius iš Kalifornijos, Colorado, Indianos, New Yorko ir iš Lietuvos. Šventėje dalyvavo ir Lietuvos Respublikos generalinis garbės konsulas, Vaclovas Kleiza su žmona Asta, Lietuvos Našlaičių globos komiteto pirmininkė dr. Albinas Prunskienė, Maskaliūnų „piršliai“, skautininkai ir filisteriai Vytenis ir Sofija Statkai, ir per šimtą sukaktuvinių draugų. Maloni staigmena buvo dalyvavimas Maskaliūno svečio iš Lietuvos, LLKS, Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio (partizanų) pirmininko Jono Čeponio. Čikagoje prieš savaitę įsteigė Lietuvos partizanų šalpos fondas, kuriam pirmininkauti buvo pakviestas Leonas Maskaliūnas.

buvo apgailėta, kad Maskaliūnų ilgamečiai draugai, inž. Vytautas ir Vahda Šliūpai iš Kalifornijos, negalėjo atvykti į šventę, kaip buvo planuota, nes

Vytautui prieš kelias dienas buvo padaryta širdies operacija.

Nijolė pasidalino su svečiais atsiminimais, pradėdant Šv. Kryžiaus vardo bažnyčia Čikagoje, kur buvo sumainyti žiedai ir „dviejų metų“ išvykimu į užsienį, kuris tačiau užsitęsė 23 metus. Kun. Algirdui Paliokui, SJ, sukalbėjus maldą, prasidėjo vakarienė, kartas nuo karto klausant sveikinimų ar atsiminimų iš įvairių vakaro dalyvių. Sveikinimo žodį sukaktuviniams bei visiems Amerikos lietuviams tarė ir Jonas Čeponis.

Visi svečiai šia proga prisiminė savo jaunystę ir romantiškai muzikai grojant, didžiulė salė buvo perpildyta šokėjais, paskendusiais savuose jaunų dienų atsiminimuose. Neutrūko nei ratelių, nei dainų.

Negalėčiau užbaigti, nepaminėjęs, jog Leonas ir Nijolė, kviesdami svečius į šią jų šeimos šventę, prašė, kad nebūtų rūpinamasi dovanomis ir pridėjo pastabą: „Jūsų dalyvavimas mūsų šventėje mums bus mieliausia dovana. Tačiau, jeigu norėtumėte šia proga paaukoti Lietuvos našlaičių globai – Lithuanian Orphan Care – būtume dėkingi“. Kiek teko sužinoti, našlaičiams buvo suaukota per tris tūkstančius dolerių. Visi turėtumėte pagalvoti apie šią gražią Maskaliūnų paramą Lietuvos našlaičiams ir, manyčiau, būtų gražu, jeigu tai taptų užsienio lietuvių tradicija.

Albertas Vaitaitis

Nijolė ir Leonas Maskaliūnai.

KIEK GYVENTOJŲ LIETUVOJE?

1994 m. Lietuvoje buvo 3,718, 000 gyventojų: 1,960,000 moterų ir 1,758,000 vyrų.

Tūkstančiui vyrų tenka 1,114 moterų (mieste 1,000 vyrų – 1,123; kaime – 1,096 moterys). Mažiausias skirtumas tarp vyrų ir moterų skaičiaus yra Alytaus ir Vilniaus rajonuose (Alytaus rajone 1,000 vyrų – 1,063 moterys, Vilniaus – 1,064).

Didžiausias vyrų „deficitas“ Druskininkuose. Ten tūkstantį vyrų turi „pasidalinti“ 1,210 moterų. Nelabai išrankios moterys turėtų būti ir Kupiškio rajone: čia tūkstančiui vyrų tenka 1,173 moterys. Didelis skirtumas tarp vyrų ir moterų skaičiaus ir Kauno bei Panevėžio miestuose: Kaune tūkstančiui vyrų – 1,169, Panevėžyje – 1,167 moterys.

Vienių moterų Lietuvoje yra 2 kartus daugiau negu vyrų. Šešiasdešimties metų ir vyresnių moterų beveik penkis kartus daugiau negu vienių vyrų.

„Draugo“ 1995 m. balandžio pirmosios priede „Draugė“ rašoma: „kai šie statistikos duomenys apie moterų perteklių Tėvynėje pasiekė užsienio lietuvius, kilo visuotinė panika ir susirūpinimas, kaip ap-

SUSIVIENIJO NAUJIEJI EMIGRANTAI IŠ LIETUVOS

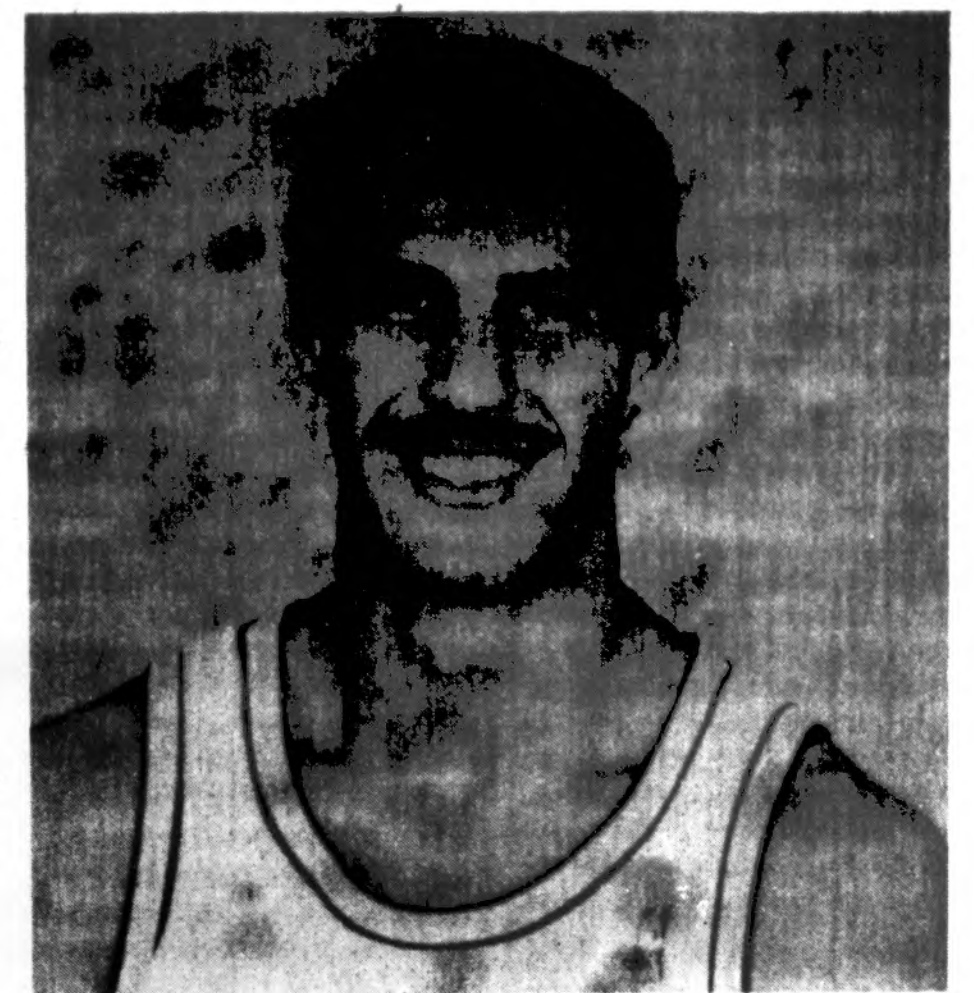
New Yorke paskutinėmis gegužės dienomis susikūrė pirmoji oficiali naujųjų atvykėlių iš Lietuvos organizacija, kuriai priklausė aplink New Yorką gyvenantys lietuviai. Organizacija pasivadino – JAV lietuvių bendruomenės New Yorko apygardos apylinkė „Versmė“. Pirmininku buvo išrinktas gydytojas Algis Pliūra, vicepirm. – Albina Baniėnė. Organizacija jungia 350 žmonių, isikūrusių New Yorko. Vyskupo P. A. Baltakio deka Brooklyne buvo surastas katalikų migracijos ir pagėgėlių klubas, kuris padeda pusivylusiems, patyrusiems darbdavių patyčias. Ši organizacija rūpinasi, kad katalikai netaptų narkomanais, nusikaltėliais, padeda legaliai įsikurti, susirasti darbą, apmoko. Daugelis naujųjų atvykėlių bijo skelbtis, kadangi gyvena JAV nelegaliai, todėl surinkti žmones į „Versmės“ organizaciją buvo nelengva.

(LR, 06.05)

saugoti savo vyrus nuo galimos „moteriškos invazijos“ iš Lietuvos“.

(„Apžvalga“, 1995, Nr.16)

29-se Europos krepšinio pirmenybėse

Šarūnas Marčiulionis

LIETUVA – GRAIKIJA 89:73

18,000 žiūrovų kaukimas nesutrūkdė lietuviams pasiekti pergalės. Marčiulionis – šių rungtynių herojus. Sabonis žaidė su ausies uždegimu.

REMIGIJUS GAŠKA

Jei vakarykštėse rungtynėse Lietuvą laimėjanan išvedė Artūras Karnišovas, tai šių rungtynių vadās buvo Šarūnas Marčiulionis. Jis per iššitas rungtynes parodė tikrą savo profesionalumą. Ir driblinge, ir pasuotėse, ir metimuose – visur pirmavo Šarūnas. Rungtynėms pasibaigus paaikėjo, kad jis sumetė 28 taškus ir įmetė 4 tritaškius, iš bandytų keturių, metimų! Tokio Šarūno jau seniai nematėme. Greta sėdėjusio amerikiečio nuomone, Marčiulionis esās geriausias žaidėjas šiam turnyre. O jam taip pasirodyti reikėjo, nes Sabonis žaidė tik 80% savo pajėgumo. Nuo vakardienos jį pradėjo varginti ausies uždegimas, kuris jau persimetė į dantų skaudėjimą. Praėjusią naktį Arvydas beveik nemiegojo, bet, vis tiek, sumedžiojo 23 atšokusius kamuolius iš kurių keturi prie priešų krepšio.

Negalima aprašyti to triukšmo, kurį sukėlė graikų publika – tai daugiau negu riksmas, daugiau negu švilpimas. Tik antrame kėlinyje Lietuvai vedant 8-10 taškų, kaukimas šiek tiek aprimo ir galėjome girdėti teisejų švilpuką. Jei lietuvių pradėdavo šaukti LIETU-VA, LIETU-VA, tai graikai ūmai savo kaukimu mūsiškius perėdavo. Ir ne nuostabu, dvejoms minutėms praėjus, graikai veda 5:0. Kurtinaitis savo tritaškiu švelnina 5:3. Sabonis, Marčiulionio metimais, Lietuva perėmė vadovavimą, kurio jau daugiau nepaleido. Vienu metu mūsiškiai vedė 11 taškų, bet

DIDYSIS PRIZAS – VILNIEČIAMS

Rusijoje, Sankt Peterburgo mieste vykusiame penktajame tarptautiniame teatrų festivalyje „Baltijskij dom -95“ sėkmė lydėjo Lietuvos teatralus. Rimo Tumino režisuotas Vilniaus mazojo teatro spektaklis pagal Grigorijaus Kanovičiaus prozą „Nusišypsok mums, Viešpatie“ laimėjo Didįjį šio festivalio prizą. Pirmąja premija už režisūrą apdovanotas Eimuntas Nekrošius už Anton Čechov „Trijų seserų“ pastatymą. (Šio spektaklio statytojas yra Lietuvos tarptautinis teatro festivalis LIFE.) Sankt Peterburge vykusi festivalio diplomu už originalią romano interpretaciją taip pat apdovanotas Stanislovo Rubinovo vadovaujamas Kauno kamerinis teatras.

prieš pirmo kėlinio pabaigą graikai pasivijo iki 38:33.

Prasidedant antrajam kėliniui, Karnišovui gavus 4-tą baudą, graikai skirtumą sumažino iki 3 taškų. Tai buvo tam siausias momentas Lietuvai. Nuo čia Šarūnas perėmė visą vadovavimą ir savo perėjimais ir tritaškiais „kala kapitalą“. Likus žaisti 12 minučių, Marčiulionis gražiu tritaškiu ženklina 62:50. Likus trejoms minutėms, graikai vejasi – 79:69, bet Sabonis, Karnišovas ir Marčiulionis puikiai atlieka savo pareigas ir jau 86:69. Nuo tada ir mes atsikvėpėm. Apart Šarūno, Sabonis pelnė 18 taškų, Karnišovas 17, Kurtinaitis 17 ir Lukminas 7.

Rungtynės baigėsi 10 v.v., o ryt rytą, 11:30 val., lietuvių laukia, turbūt pats kiečiausias riešutas – Jugoslavija su Los Angeles „Lakers“ centru Divac priešakyje.

Iš sužaistų rungtynių atrodo, kad Lietuva ir Jugoslavija yra stipriausios komandos A grupėje. O lyginant grupes, A grupė atrodo daug stipresnė už B. Čia į baigminį ketvertuką patekti kombinuoja Jugoslavija, Graikija, Lietuva ir Italija. O B grupėje yra tik du stiprūs vienetai – kroatiai ir rusai, kurie eina pirmyn dar be pralaimėjimų. A grupėje dabartinis Europos meistris Vokietija, jau spejo pralaimėti dvejas rungtynes – lietuviams ir italams ir su Atlanta daugmaž atsisveikino. Prieš italus vokiečiai rungtynes jau buvo laimėję ir minutę prieš pabaigą vedė 5 taškais. Bet... paskutinėse 22 sekundėse jie neįmetė 4 baudų, tuokart, kai italai įmetė 2 krepšius ir 2 baudas ir rungtynes laimėjo 1 tašku.

Norint patekti į Atlantą, lietuviams yra būtina užimti ne žemesnę kaip antrą vietą grupėje A. Kitaip, ketvirfinaliuose teks „užšokti“ ant Rusijos ar Kroatijos. O čia jau sunku. Prisiminkim, kad kroatiai Barcelonoje laimėjo sidabrą, o rusai pernai Toronto vykusiose Pasaulinėse krepšinio pirmenybėse irgi pelnė antrą vietą. Juos nugalėjo tik JAV „Dream Team II“.

Bendrai, lietuvių daro gerai susižaidžiusio vieneto išpūdį. Prieš graikus jie ir klaidų mažiau darė. Kurtinaitis ypač pasitaisė. Tikimės, kad prieš jugoslavus jie taip pat gerai žais ir atneš dar vieną laimėjimą.

Studentai, fakultetas ir svečiai apžiūri išeivijos veiklos parodą Vytauto Didžiojo universitete Išeivijos centro atidarymo (1995.04.27) proga.

**JAV LB Ekonominių Reikalų Taryba
Informacijos Skyrius**

Algirdas Rimas,
1711 Wainwright Dr, Boston, VA 22090,
tel. (703) 471-1711

**EKONOMIKOS ŽVILGSNIS
IŠ LIETUVOS**

**JAV PREKYBA
SU LIETUVA**

JAV federalinės valdžios komercijos departamentas neseniai paskelbė kiek buvo eksportuota JAV produktų į Lietuvą 1994 m. ir kiek jų buvo importuota. Eksportas siekė 41 milijoną dolerių vertės, o importai – 16 milijonų. Tai maža dalis Lietuvos užsienio prekybos apimtys, nes tik per pirmą 1994 m. pusmetį į Lietuvą iš visų kraštų oficialiai buvo įvežta apie 1,200 milijono dolerių vertės prekių bei paslaugų, o išvežta apie 900 milijonų.

Per metus iš JAV daugiausia eksporto sudarė pašariniai grūdai (17 milijonų dolerių). Jie buvo pirkti lengvatiniomis sąlygomis per JAV valdžios žemės ūkio programas. Rūšių technika, kompiuterinė įranga ir automašinos taip pat sudarė didelę dalį JAV eksporto į Lietuvą. Pagrindinis importas iš Lietuvos buvo sūriai ir sūrio produktai (daugiau kaip milijono dolerių vertės). Trašos ir tekstilė sudarė irgi nemažą dalį JAV eksporto į Lietuvą. Likutį sudarė įvairių kategorijų, įskaitant metalo ir chemijos gaminių ir net lektuvams skirta aparatura.

Palygint su 1993 m. JAV eksporto vertė į Lietuvą praeitais metais nusmuko daugiau kaip 27 procentus. Importo vertė išilaidė tokio pat lygio. Latvijos prekyba su JAV buvo žymiai platesnė šiame laikotarpyje. JAV eksportas į Estiją buvo mažesnis negu į Lietuvą, bet importas iš Estijos buvo aukštesnis.

**LIETUVOS EKONOMIKOS
RAIDOS ĮVERTINIMAI**

Pagal vyriausybės prognozes, Lietuvos ūkyje jau prasideda stabilizacija. Bendrasis vidinis produktas turėtų padidėti tarp 2.5 ir 3 procentų 1995 m. Tačiau yra ekonomistų ir kitų stebėtojų, kurie įvertina padėtį kiek prasčiau. Pastaruoju metu Lietuvoje spaudoje pasisakė Lietuvos ekonomikos klausimais net keletas skirtingų pažiūrų ekonomistų ir verslo vadovų bei politikų.

Algimantas Matulevičius, buvęs ministras bei portfelio ir pramonininkų asociacijos prezidentas, o dabar vienas Vilniuje bendros įmonės vadovas, skundėsi dėl pigių kreditų pramonei stokes, be kurių nepavyks jos atnaujinti. Tvirtino, kad į Lietuvą tokie kreditai sunkiai įleidžiami. Seimo biudžeto ir finansų komiteto narys, Kęstutis Jaskevičius, pritarė tokiam teiginiui sakdamas, kad Seime buvo priimta nuostata neįsileisti į šalį užsienio bankų filialų dėl to, kad vietiniai komerciniai bankai nenorėjo turėti konkurentų. Užsienio bankų nebuvimas Lietuvoje nepadedą pritraukti užsienio investuotojų.

Eugenijus Maldeikis, Ekonominio tyrimų centro direktorius, pranešė, kad jo centras baigė ruošti Lietuvos pramonės restruktūrizavimo programą. Pasak E. Maldeikio, viena privatizacijos pasekmė – tai susibūrimas didelių finansų pramonės grupuočių, kurios jau pradėjo monopolizuoti kai kurias prekių grupes ir varžyti vietinių ar užsienio konkurentų galimybes įsisteigti rinkoje. Dabartiniai įstatymai nepalankūs skatinti sveiką konkurenciją. Pagal kitus stebėtojus, dar užsienio investitorius atbaudo ir

ekonomikai kilti varžo greitai besikeičiantys įstatymai ir plačiai išsiplėtusi korupcija.

Kita išvada E. Maldeikio studijos, kad pagrindinė priežastis dėl įmonių bankroto ir kitų nesėkmių yra žema įmonių valdytojų kompetencija ir nesugebėjimas. Ekonomikos profesorius Kęstutis Glaveckas irgi tvirtino, kad nėra pakankamai žmonių, kurie sugebėtų valdyti įmones. Jis priminė, kad kai 1972 m. naftos kaina JAV ir Vakarų pasaulyje pakilo du kartus, iškilo energetinė krizė ir sumaištis, o Lietuvos paskutiniu laiku naftos kainos padidėjo nuo trijų iki 100 dolerių už toną. Tai ir matome ūkio didžiulio smukimo ir restruktūrizacijos pasekmes, sakė prof. Glaveckas. Pasak jo, „pramonė dirba tik penktadaliu savo pajūgumo, žemės ūkis – trečdaliu, kitos šakos, kaip laivininkystė, vsiai sužlugdytos. Reikia tik stebėtis, kad žmonės dar kruta, imasi verslo, ir tai juos dar palaiko“. Reikia sparčiau privatizuoti pramonę, sakė prof. Glaveckas, kad atsirastų daugiau atsakingu savininkų.

**PREKYBININKŲ
APKLAUSA**

Tarptautinė ekonominio bendradarbiavimo ir vystymo organizacija (OECD), kurios būstinė randasi Paryžiuje, vasario mėnesį Lietuvoje atliko importo ir eksporto bendrovių apklausą norėdama sužinoti vadovų nuomonę apie valstybės užsienio prekybos politiką, muitinių darbą ir eksporto į įvairius regionus perspektyvas. Su šio tyrimo rezultatais supažindino „Lietuvos ryto“ skaitytojus žurnalistas Mindaugas Degutis.

Buvo apklausti 108 bendrovių vadovai iš Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos. Paprašyti įvertinti įvairius pasaulio regionus pagal jų finansinę svarbą firmos veiklai, atsakovai paskyrė pirmą vietą Lietuvai. Toliau išvardijo Rusiją, Vakarų Europą ir kitas Baltijos šalis. Šiuo metu Azija ir šiaurės Amerika yra laikomi palyginus nereikšmingi regionai. Dauguma eksportuotojų visų pirma veržiasi į Baltijos šalių ir vakarų Europos rinkas. Rusijos rinką traktuoja atsargiai.

Daugelis apklaustų verslininkų labai kritikavo muitinės darbą. Jų manymu, čia klesti kyšininkavimas bei pareigūnų savivalė. Mažiau nei 2 proc. sutiko su teiginiu, kad muitinės procedūros yra veiksmingos. Paprašyti įvertinti vyriausybės importo ir eksporto politiką, 59 proc. vadino ją nenuoseklia, 17 proc. – protekcionistine, o 16 proc. pasisakė, kad apskritai nėra jokios politikos.

**LIETUVOS BUHALTERIAI
IR AUDITORIAI NORI
ĮVESTI SAVĄ TVARKĄ**

Ona Zekienė, Lietuvos buhalteriu ir auditorių asociacijos prezidentė, rašė savaitraštyje „Litas“, kad reikia kurti vietines lietuviškas mokslininkų gretas, kurios vadovautų Lietuvos moksliniam, technologiniam ir ekonominiam atstovysty darbe. Ji pasisakė Lietuvos privataus kapitalo aljanso pradžioje monopolizuoti kai kurias prekių grupes ir varžyti vietinių ar užsienio konkurentų galimybes įsisteigti rinkoje. Dabartiniai įstatymai nepalankūs skatinti sveiką konkurenciją. Pagal kitus stebėtojus, dar užsienio investitorius atbaudo ir

Juozo Daumanto Šaulių kuopos 30 metų sukaktį švenčiant š.m. birželio 7 d. Los Angeles, CA. Iš kairės: kuopos vadas Kazys Karuža, Lietuvos Respublikos gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas ir paskaitininkas Karolis Milkovaitis. Nuotr. Alfons Paziūrienės

dažniausiai žiūri į mūsų problemas paviršutiniškai“. Teigė, kad dabar Lietuvoje vartojamas Amerikos audito modelis yra netinkamas dabartinėmis Lietuvos sąlygomis, nes jis neduoda pagrindo „gydyti verslo“, o tik parodo didžiulį nuosmukį buhalterinėje apskaitoje. Siūlo išvystyti savą, daugiau palankų, modelį. Kritikuoja taip pat ir dabartinę mokesčių sistemą. Teigia, kad mokesčių tarifai yra per aukšti. Kai kurioms firmoms tenka sumokėti net 90 proc. pelno, nors daugelis jų būtų pasirodę atiduoti net 50-60 proc. Dėl to ir iškoma kaip mokesčių išvengti, sako Ona Zekienė. Pailiava su mokesčių įstatymais ir nutarimais. Pvz., pridėtines vertės mokestis įsigaliojo 1994 m., o šiandien, nepraėjus nė metams, jau įvesta 60 papildomų ir aiškinančių raštų šia tema. Tam, kad su rinkus mokesčius, O Zekienė siūlo įvesti nepriklausomą audito kontrolę, o ne taikyti represinius metodus.

**KAS NORI INVESTUOTI Į
NAMŲ STATYBĄ
VILNIUJE?**

Kartais Amerikos komerciantai ir investiciniai prista-toms savo projektus praprašdami, kad mes apytuos apratumė šioje skiltyje. Seka aprašymas apie vieną iš tokių projektų. JAV LB neprima atsakomybės už bet kokius privačius investicinius projektus ar už išpareigojimus tų firmų, apie kurias mes rašome.

Bishop Associates, Washingtono miesto firma, kuri užsiima projektavimo ir statybos projektais užsienyje, teigia, kad jiniai pasirašė sutartį su Vilniaus savivaldybe dėl gyvenviečių statybos Žvėryno kvartale. Amerikiečių bendrovė gavo teisę išsinuomoti 99 metams žemės plotą ant kurio ketinama statyti pagal aukščiausius JAV standartus keturis sujungtus gyvenamus namus. Planuojama namus pariduoti arba išnuomoti sudarant ilgalaikius, 5-10 metų sandorius. Klientai greičiausiai būtų užsienio ambasados ir diplomatinės įstaigos. Šį projektą remia Lietuvos Užsienio reikalų ministerija. Statybai vykdyti Bishop Associates ieško 350,000-500,000 dolerių investicijų arba paskolų.

Jei kam būtų idomu gauti daugiau informacijos, prašom susisiekti su firmos prezidentu, Boyd Bishop, tel. (703) 506-9851, Fax (703) 506-9852.

APIE LIETUVOS ĮMONES

• „Nuklonas“. Šiaulių firma, kuri gamina saulės baterijas ir įtampos stabilizatorius, ruošiasi gaminti kredito korteles. Visi įmonės užsakovai dabar yra iš Vakarų. „Nuklonas“ neseniai persiorani ir m... 4,200 iki 1,400 žm... Anks... imon... ch... mas Rytų rink...
• Vilniaus „Silikatas“ pasiskelbė sudaręs bendrą įmonę su švedų ir suomių firmom. Į gamyklą užsieniečiai planuoja in-

vestuoti 19 milijonų dolerių. Tai antra didžiausia užsienio investicija Lietuvoje po „Philip Morris“. Po to įmonė taps didžiausia Baltijos šalyse izoliacinių medžiagų (akmens vatos) gamintoja ir didžiausia statybinių medžiagų gamintoja Lietuvoje. Pagrindinės rinkos bus Baltijos šalys, Karaliaučiaus sritis ir Baltarusija. Apie 20 proc. gaminių bus eksportuojama į Vokietiją.

• „Endoktrininiai preparatai“, įmonė Kaune, įsigijo rusišką technologiją gaminti insulino Rytų rinkai. Įmonės valdytojai skundėsi, kad vyriausybė jiems trukdė įsigyti vakarietišką technologiją gaminti insulino ir varžytis Lietuvos rinkoje, nes visas insulinas, valdžios nurodymu, yra importuojamas iš Vakarų. Pasak „Lietuvos aido“, amerikiečių firma „Eli Lilly“, vienu laiku siūlė savo technologiją aprūpinti kauniečius, bet tuo metu sveikatos apsaugos ministras siūlymo nepriėmė.

• „Mažeikių nafta“, vienintelė Lietuvos naftos apdirbimo įmonė, pareiškė, kad šiais metais jau turi 14 milijonų litų nuostolių. Anksčiau įmonė dirbo pelningai. Įmonės generalinis direktorius Bronislavas Vainoras „Lietuvos rytui“ skundėsi, kad įmonę žlugdo vykdoma mokesčių politika. Sake, kad konkuruodamos komercinės firmos moka žemesnius mokesčius ir joms leidžiama importuoti aplinkai kenksmingu, menkesnės kokybės naftos produktų, kurie parduodami pigiau už vietinius.

• Vilniaus „Invalda“, viena iš Lietuvos stambiausių investicinių akcinių bendrovių (jų yra apie 300), nusprendė išmokėti savo akcininkams 10 proc. dividendų. Tai vieni iš didžiausių dividendų, kuriuos gauna Lietuvos piliečiai už investicinius čekius iš investicinių akcinių bendrovių. Aukštesnius dividendus žada mokėti tik bendrovė „Investicijos fondas“. „Invalda“ turi kontroliuojantį akcijų paketą dvidešimtyje šalies įmonių. Jos visos veikia normaliai. Stipriausią įtaką „Invalda“ turi baldų ir popieriaus pramonėje.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453

BALYS BUDRAITIS
Patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Sinteresuoti skambinkite:
BUDRAICIUI
Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3971
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

Oak Lawn By Owner
Updated 3 bedroom, Brick split-level, liv. din., Fam. Rooms, 112 bath. Move-in condition. Many extra's. \$169,900. Call: 708-425-7077.

ACCENT REALTY, INC.
5265 West 95th Street
Oak Lawn, Illinois 60453
Bus. 708-636-9400
Res. 708-423-0443

ASTA T. MIKUNAS
Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime ir pardavime, mieste ir priemiesčiuose.

MISCELLANEOUS

**ELEKTROS
ĮVEDIMAI — PATAISYMAI**
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding); medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.

Kokybiškai atlieku vidaus, išorės dažymus, remontus. Pigiai, greit, sąžiningai. Turiu rekomendacijas ir darbo leidimą. Kreiptis: 708-656-6599.

VALOME
KILIMUS, BALDUS, GRINDIS IR SIENAS
J. BUBNYS
737-5168

WAGNER
MAŠINOS RAŠTINĖMS
Parduoda • Taiso • Priedai ir Reikmenys
Virš 75 metų patikimas patarnavimas
TYPEWRITERS • COPIERS
FAX • CALCULATORS
5610 S. Pulaski Rd.
Tel. (312) 581-4111

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
GE/RCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel.: 312-776-1486

Dengiami stogai, kalamas „siding“, bei atliekami namų vidaus remonto darbai. Skambinti Siglitui: 312-767-1929.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuteriur FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensiininkams nuolaida

KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veltui.

FOR RENT

Išnuomojamas 5 kamb. butas
Brighton Parko apyl.
tel. 708-424-1273

Išnuomojamas apšildomas 4 kamb. 1 mieg. butas 67 & Kedzie apyl. \$355 mėn. + „security“.
Tel. 312-779-6193. Kalbėti angliškai.

FOR SALE

Parduodu Olympic didelio formato rašomą mašinėlę su lietuvišku šriftu. Kreiptis: tel. 312-778-8645.

**DAINŲ ŠVENTĖS
VAIZDAJUOSTĖ**

Prisiminkite praeitos vasaros Dainų šventę Alvido Buklio nufilmuotoje ir Vidos Kuprytės suredaguotoje aukštos kokybės VHS juostoje.

Kaina tik \$25

Čekius siūsi:
Lithuanian R. Catholic Federation of America
4545 W 63 Street
Chicago IL 60629

HELP WANTED

Reikalinga moteris prižiūrėti 3 vaikus: 8, 6, 4 metų.
Turi turėti patyrimo vaikų priežiūroje ir rekomendacijas. Siek tiek kalbėti angliškai ir mokėti vairuoti automobilį. Kreiptis: Debbie, 312-942-7450 dienomis, 708-839-0575 po 6:30 v.v. ir savaitgaliais.

SIŪLOME DARBUS!

Gail. seserų padėjėjoms, kompanijonėms ir namų ruošos darbininkėms. Galima gyventi kartu arba atvykti į darbą ir išvykti. Kreiptis:

All Care Employment Agency
Tel. 312-736-7900

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 312-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
  - Vestuviniai ir įvairūs tortai
  - Lietuviškas maistas – „catered“
  - Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas savaitėje

KAVINĖ
350 N. Clark, Chicago, IL 60610
Tel. 312-644-7750

Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre
Savaitgalį uždaryta

sekmadienį, liepos 23 d.

Nek Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS
Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS
Pagrindinis celebrantas: Tėv. Julius Sasnauskas, OFM
(Naujai įšventintas Toronte per Sekmines)

- 12:00 VAIŠĖS, užsėmimai
- 3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA Vėlavų nuleidimas
- 4:00 MALDOS VALANDĖLĖ už Lietuvą
- 4:30 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS UŽKANDŽIAI prieš kelionę namo

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti - pasikvieskite ir savo draugus!

ASSOCIATED FUNDING SERVICES, INC.
7800 W. 95 St., Ste. 303
Hickory Hills, IL 60457

RENATA KLIMAVIČIŪTĖ

A full service lender for:
• Home loans
• Refinancing
• Paying off debt
Do A-F Credits

Call Renata today:
708-974-2727 office
708-461-3495 pager

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite, pirkdami čia jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis, ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 8 valandos. Antradienį ir trečiadienį susikalbėsit lietuviškai.

3314 West 63rd Street
Tel. 776-8998

MASTER PLUMBING COMPANY
Licensed, Bonded, Insured

Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai, pompos. Išvalome užsikimšusius vamzdžius.

BEN SERAPINAS 708-636-2960

**JAV LB KRAŠTO VALDYBOS
SOCIALINIŲ REIKALŲ TARYBA**
2711 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629
312/476-2655 • Fax 312-436-6909

MEDICARE DRAUDIMAS

Medicare yra didžiausia sveikatos apdrauda pasaulyje. Ji yra administruojama federalinės valdžios.

Kas gali gauti Medicare?
Asmenys, sulaukę 65 metų, ar vyresni, kurie patys mokėjo, ar jų vyras/žmona mokėjo į „Social Security“ fondą mažiausiai 40 ketvirtinių (maždaug 10 metų). Medicare taip pat gali gauti asmenys, kurie turi „Social Security“ ir yra invalidai (reikia laukti 2 metus), asmenys dirbę geležinkelėje (Railroad retirement), asmenys, turį paskutinę inkstų ligos stadiją, ir tie asmenys, kurie neišdirbo nustatytą metų skaičių, kad gautų „Social Security“, bet turi teisę „nuspirti“ Medicare, sulaukę 65 metų.

2. Už ką Medicare moka?
Medicare susideda iš dviejų skirtingų programų.

„Part A“, už kurią daugumai žmonių nereikia mokėti ir ji automatiškai gaunama daugumos amerikiečių, turinčių teisę į ją. „Part A“ užmoka ligoninės išlaidas, medicininį aprūpinimą specialiuose senelių namuose (skilled nursing facility) ir užmoka ribotą po ligoninės (post-hospital) medicininį gydymą, pavz., medicininį patarnavimą namuose ir „hospice“ teikiamus patarnavimus (t.y. – neišgydomai sergantiems).

„Part B“, kuri yra žmonių pasirenkama savanoriškai, užmoka gydytojams ir ne ligoninės („outpatient“) gydymą; gydymą namuose ir kitus medicininis patarnavimus. Asmenys, galį pasirinkti „Medicare Part B“, turi mokėti tam tikrą mėnesinį mokestį. (1995 metų mėnesinis mokestis daugumai žmonių yra \$46.10).

3. Ko Medicare neapmoka?
Medicare neapmoka ilgo (long term) buvimo senelių namuose ar kitokios priežiūros („custodial care“ – kai kas prižiūri ligoni, vadinamąjį „assisted living“). Taip pat nėmoka už daugelį preventyvių medicinos patarnavimų, už receptinius vaistus (išskyrus ligoninėje), už akinis, klausymo aparatus ir už medicininę pagalbą, suteiktą už JAV ribų.

4. Kiek kainuoja?
Turintieji Medicare ir mokantys už „Part B“ turi dar primokėti kai kuriuos „co-payments“ ir pradinį mokestį („deductible“). Medicare „Part A“ apmoka už ligoninę iki 60 dienų už kiekvieną ligą, išskyrus pradinį mokestį (deductible), kuris 1995 metais yra \$716 – ir jį turi pacientas pats užsimokėti. Tada pacientas primoka po \$179 už dieną ligoninėje nuo 61 iki 90 dienų. Jei dar reikia būti ilgiau ligoninėje, tai pacientams gali tekti mokėti \$358 j dieną už 60 „lifetime reserve“ dienų. Kai tos dienos yra išnaudotos, pa-

cientas (ar paciento papildoma apdrauda) turi užmokėti visą saskaitą.

Medicare „Part B“ turintis pacientas turi užmokėti pradinį \$100 metinį mokestį už medicininis patarnavimus. Be to, Medicare moka 80% tos sumos, kurią Medicare patvirtina. Pacientas užsimoka likusius 20%. Kad būtų apribota suma, kiek pacientas turi primokėti iš savo kišenės, jis gali pasirinkti tik tuos daktarus, kurie dalyvauja vadinamame „assignment“, t.y. priima Medicare nustatytą sumą. Taip Medicare užmoka daktarui tiesiogiai ir pacientas užmoka tik 20% primokėjimą, kurio reikalauja Medicare.

Daktarai, kurie nedalyvauja Medicare „assignments“, siunčia saskaitas pacientui tiesiogiai. Pacientas užmoka daktarui, kuris užpildo Medicare formas, ir pacientas atgauna dalį užmokėtų pinigų. Medicare užmoka 80% jų patvirtintos sumos, pacientas turi užmokėti likusius 20% plus maksimumą iki 15% per Medicare patvirtintos sumos.

5. Medicare HMO
Vis daugiau žmonių, turinčių Medicare (9% 1995 metais), isijungia į „managed – care“ apdraudą, pvz., HMO (health maintenance organizations). Jie gauna mažų mažiausiai tiek pat medicininį patarnavimą, kaip Medicare turintieji (paprastai daugiau) už mėnesinį mokestį ir dažniausiai moka nedidelius primokėjimus. (Žiūrėkite Medicare brošiūrą, kad sužinotumėte detales).

6. Kaip sudaromos Medicare lėšos?
Už Medicare „Part A“ užmoka daromi atskaitymai iš algų (payroll tax). „Part B“ yra finansuojama iš dalies mėnesinių žmonių įmokų ir iš bendrų federalinės valdžios pajamų (pirmieji primokėjimai prisideda prie abiejų dalių Medicare finansavimo). 1995 metais 183 milijonai dolerių iš šių šaltinių aprūpins Medicare turinčiuosius, kurių yra daugiau negu 37 milijonai. Vidurkis vienam asmeniui išėina maždaug \$5,000.

Brošiūros, kurios gali suteikti jums daugiau informacijos šiuo reikalu, yra:
1. „Your Medicare handbook“ – skambinkite 800-638-6833, arba ją galite gauti „Social Security“ įstaigoje;
2. „Guide to Health Insurance for People with Medicare“ (518 B) parašytas Consumer Information Center, Dept. 33, Pueblo, Colo. 81009.

Naudotasi medžiaga iš „AARP Bulletin“ (June 1995), „Medicare: How it works for you“, by Robert P. Hey).
Aldona Šmulsktėnė ir Birutė Jasaitienė

ŠIEK TIEK APIE MEDICARE

Prieš 30 metų, tai yra 1965 m. liepos 30 d., prezidentas Lyndon Johnson pasirašė įstatymą, kuris įteisino Medicare sistemą – ligos draudimą. Jau 20 metų anksčiau prezidentas Trumanas bandė įvesti dar platesnės apimties apdraudos planą, bet jam tas nepavyko. Prezidentas Johnson, pasirašydamas šį įstatymą, pasakė: „Vyresnio amžiaus asmenims nebereikės tik iš tolo žiūrėti į modernios medicinos gydymo stebuklus. Liga jau nebesunaikins viso gyvenimo santauptų“.

Milijonams žmonių, esantiems per 65 metų, tada tos problemos, kurias paminėjo prezidentas Johnson, buvo realybė. Prieš Medicare įvedimą mažai ameri-

kiečių turinčių daugiau kaip 65 metų, turėjo medicinos apdraudą, nebent jie dar dirbo.

Daugumas jų, kurie turėjo apdraudą, buvo buvę unijų darbininkai, kurių unijos išsikovojo iš darboviečių sveikatos apdraudą pensininkams. Bet daugumas nepavyko. Prezidentas Johnson, pasirašydamas šį įstatymą, pasakė: „Vyresnio amžiaus asmenims nebereikės tik iš tolo žiūrėti į modernios medicinos gydymo stebuklus. Liga jau nebesunaikins viso gyvenimo santauptų“.

Galbūt prezidento Johnson posakis yra truputį perdėtas, bet daugeliui vyresnio amžiaus amerikiečių Medicare buvo lyg „mana iš dangaus“ Medicare

draudimas pirmą kartą suteikė vyresnio amžiaus amerikiečiams tą pačią sveikatos priežiūrą, kurią turėjo jaunesnieji. Tai labai padėjo jų šeimoms, nes joms nebereikėjo rūpintis, kaip užmokėti už savo tėvų gydymą.

Nereikia stebėtis, kad ši sveikatos priežiūra labai pagerino vyresniųjų amerikiečių sveikatingumą ir prailgino jų gyvenimą, ypač širdies ligomis sergančių. Taip pat pagerino ir vyresniųjų amerikiečių finansinę padėtį, nes daugelis sveikatos priežiūros dalykų buvo Medicare apmokami.

Žmonės labai greitai sužinojo, kad Medicare „Part A“ užmoka daugumą ligoninės išlaidų ir dalį išlaidų, jei žmogus sirgs, ar seneliui prieglaudoje, kur jam bus teikiama medicininė priežiūra.

Žmonės, kurie už mėnesinį primokėjimą pasirinko Medicare „Part B“ (daugumas tai padarė), sužinojo, kad Medicare „Part B“ užmoka didžiąją dalį daktarų ir kitų medicinos darbuotojų mokesčių. Amerikiečiai sužinojo, kad visi, sulaukę 65 metų ir išdirbę 10 metų ten, kur buvo mokama už juos „Social Security“, arba kurių vyras/žmona ten dirbo, automatiškai gauna Medicare „Part A“. Pirmųjų Medicare metų gale 17 milijonų amerikiečių jau turėjo Medicare.

Gaunančių Medicare apdraudą skaičius pastoviai auga, nes kasmet auga ir žmonių skaičius, kurie sulaukia 65 metų amžiaus. Medicare draudimui plečiantis, jis apėmė ir invalidus bei tuos, kurie turi nepagydomą inkstų ligą. Šiais metais Medicare draudimą turi 37 milijonai amerikiečių.

Vis didėjantis Medicare gaunančių skaičius ir auganti infliacija už medicinos patarnavimus be atitinkamai padidintų įmokų priartino Medicare draudimą prie finansinio sugriuvimo pavojaus. Jei Kongresas nesiims ką nors daryti, „Medicare“ hospital trust fund“, kuris apmoka ligoninės išlaidas, 2002 metais nebepajėgs užmokėti visų saskaitų, įspėja to fondo patikėtiniai. Nepaisant, kad Medicare išlaidos vis didėja, daug stebėtojų mano, kad Medicare nepasirūpina daugeliu sveikatos dalykų žmonėms, sulaukusiems 65 m., būtent, nėra apmokama receptiniai vaistai, ilgas gydymas (long-term care), regėjimo ir girdėjimo priemonės. Taip yra dėl to, kad 1965 metais dar nebuvo žinoma, kokių patarnavimų sveikatos reikaluose reikės vyresniesiems.

Nors Medicare nepaprastai daug padeda vyresniesiems, bet žmonės patys moka maždaug 1/2 savo medicinos patarnavimų išlaidų, būtent: užsimoka už Medicare, moka „co-payments“ ir „co-insurance“, „Medigap insurance“ ir už patarnavimus, kurių neapmoka nei Medicare, nei Medigap (papildoma apdrauda).

(Bus daugiau)
Aldona Šmulsktėnė ir Birutė Jasaitienė
• Kas užsako „Draugą“, draugui, yra draugas pačiam „Draugui“.

**P A D Ė K A
A.†A.
SIMAS PAULIUS**

Mūsų mylimas Vyras, Tėvas ir Senolis gyveno Marquette Parko apylinkėje, mirė 1995 m. balandžio mėn. 25 d. ir palaidotas balandžio mėn. 29 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Nuoširdžiai dėkojame Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos klebonui kun. Jonui Kuzinskiui už maldas koplyčioje, už šv. Mišias ir pasakytą taip įprasmingą ir jautrų pamokslą, už Velionių lankymą ligoje ir aprūpinimą šv. Sakramentais.

Dėkojame kun. Vito Mikolaiciui už lankymą koplyčioje ir maldas ir palydėjimą į Amžino Poilsio vietą. Širdinga padėka sol. Jonui Vazneliui už giesmes bažnyčioje.

Mūsų nuoširdi padėka visiems giminėms ir artimiesiems, taip gausiai atsilankiusiems atsisveikinti su Velioniu koplyčioje. Dėkojame visiems, pareikšusiems mums užuojautą žodžiu, laiškais ir spaudoje. Tariame nuoširdų acių dalyvavusiems šv. Mišiose ir palydėjusiems a.a. Simą i kapines.

Dėkojame Nekalto Pr. Marijos Seserų rėmėjų nariams už Šv. Rožančiaus maldą koplyčioje ir pareikštą užuojautą šeimai.

Nuoširdus acių už aukas šv. Mišioms, už gėles ir aukas šeimos nuožiūrai.

Mūsų gili padėka visiems taip gausiai aukojusiems Lietuvos vaikų globos būreliui „Saulutė“.

Dėkojame laidotuvių direktoriui Petkui ir jo sūnui už nuoširdų ir rūpestingą patarnavimą.

Nuliūdime like: žmona, sūnūs, dukros, marčios, žentai ir devyni anūkai.

**A.†A.
AGUTĖ KASIULIENĖ**

Gyveno Chicagoje, Brighton Parko apylinkėje. Mirė 1995 m. birželio 21 d., sulaukusi 94 metų. Gimė Lietuvoje, Tauragės apskrityje, Girininkų kaime. Amerikoje išgyveno 45 m.

Nuliūdė liko: dukterys Marta Naujokienė su šeima Chicagoje, Ona Čekienė su šeima Kanadoje, sūnus Mikas Kasiulis su šeima Chicagoje ir mirusio sūnaus šeima; vienuolika anūkų, dvylika proanūkų.

Velionė buvo žmona a.a. Jurgio Kasiulio, motina a.a. Jurgio ir motutė a.a. Henry.

Velionė pašarvota šeštadienį, birželio 24 d. nuo 4 iki 9 v.v. S. C. Lack Sons-Becvar laidojimo namuose, 6541 S. Kedzie Ave. Budėtuves 7:30 val. vakaro, birželio 24 d. Sekmadienį, birželio 25 d., velionė bus nulydėta į Lietuvos Evangelikų Liuteronų „Teviškęs“ parapijos bažnyčia 6641 S. Troy Ave. Laidotuvės pirmadienį, birželio 26 d. Po religinių apeigų, 10 val. ryto velionė bus palaidota Tautinėse lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimes, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdė: dukterys, sūnus ir jų šeimos.
Laidotuvių direkt. S. C. Lack ir Sūnūs. Tel. 708-974-4410.

Atlanta
IMPORT-EXPORT Inc.
GREITAI SAUGIAI IR LAIKU PRISTATOME SIUNTINIUS LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, RUSIJOJE, UKRAINOJE IR BALTARUSIJOJE
2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
(800) 775-SEND (312) 434-2121

PIGIAI, GERAI IR GREITAI
BALTIA EXPRESS CO LTD.,
(PRES. VIDMANTAS RAPSYS)
PRISTATO Į LIETUVĄ
• SIUNTINIUS LAIVU (46-60 D.)
• SIUNTINIUS LĖKTUVU (10-12 D.)
• AMERIKIETIŠKO MAISTO SIUNTAS (\$38.00 15 D.)
DAUGIAU SUŽINOSITE PASKAMBINĘ NEMOKAMU TELEFONU
1-800-SPARNAI (1-800-772-7624)
Siuntinius pristatykite arba atsiųskite UPS adresu
3782 W. 79th ST. CHICAGO, IL 60652
PIGIAI, GERAI IR GREITAI

**A.†A.
ANTANAS PLEŠKYS**

Mirė 1995 m. birželio 22 d., sulaukęs 90 metų. Gimė Lietuvoje, Darbėnų valsčiuje, Nausėdų kaime. Amerikoje, Čikagoje išgyveno 45 metus.

Skandžiai nuliūdė liko: žmona Eleonora, duktė Birutė Jakštienė, jos vyras Algirdas, jų vaikai – anūkas Tomas, anukė Rima ir kiti giminės Lietuvoje.

Velionis pašarvotas sekmadienį, birželio 25 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Laidotuvės įvyks pirmadienį, birželio 26 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčia, Marquette Park, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po šv. Mišių velionis bus palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimes, draugus ir pažįstamus dalyvauti šermyse ir laidotuvėse.

Nuliūdė: žmona, duktė su šeima ir kiti giminės.
Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345 arba 800-994-7600.

**A.†A.
ONA JAGUTYTĖ
MIKELEVIČIENĖ-ŠILIENĖ
žmona a.†a. Petro Šilo**

Mūsų mylima Mama ir Senelė, anksčiau gyvenusi Čikagoje ir ilgus metus North Miami Beach, Floridoje, mirė 1995 m. birželio 22 d., sulaukusi 87 metų.

Gimė Lietuvoje, Kretingoje. Amerikoje išgyveno 46 metus. 1932 m. ištekojo už ltn. A. Mikelevičiaus, kuris karo metu buvo komunistų nužudytas. Tremitje gyveno Hanau stovykloje, su sūnumis Rimu ir Algiumi. 1952 m. ištekojo už Petro Šilo. Amerikoje priklausė „Aušros“ šaulių kuopai ir visą laiką darbavosi BALFe.

Nuliūdė liko: sūnus Juozas-Algis Mikelevičius su žmona Adele, gyv. Colorado, a.a. sūnaus Rimo žmona Stasė. Anūkai: Laura Mikalūnienė su vyru Edžiu, Paulius Mikelevičius su žmona Mimi, Tadas Mikelevičius Lietuvoje, Vita Mikelevičiūtė; sesuo Elena Abelkienė, Putnam, CT, sesuo Birutė Kazokienė ir a.a. brolio Stasio duktė Andrijauskienė Lietuvoje; dukterėčia Rūta Bartkienė su vyru Albertu, sūnėnas Alfredas Abelkis su žmona Charlotte, ir a.a. Povilo Abelkio našlė Sigutė, gyv. California; a.a. Petro Šilo vaikai: Vytenis, Aldona Kaminskienė ir Rasa Vazbienė su šeimomis.

Velionė pašarvota VanOrsdel šerminėje, North Miami, FL. Atsisveikinimas su velione įvyks birželio 25 d., 4-6 val. p.p. Po gedulingų maldų koplyčioje ir laidotuvių apeigų kapinėse, kurias atliks St. Lawrence katalikų bažnyčios kun. Roger Holubek, birželio 26 d. 11 val. ryto, bus palaidota N. Miami Southern Memorial Park kapinių mauzoliejuje.

Liūdinti šeima

LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ SAJUNGA

Turi laidotuvių patalpas visose Chicagos miesto apylinkėse ir priemiesčiuose.
Patarnavimas 24 val.

GAIDAS DAIMID
FUNERAL DIRECTORS
and EUDEIKIS FUNERAL HOME
BRIGHTON PARK 4330 S. CALIFORNIA AVE.
TOWN OF LAKE 4605 S. HERMITAGE AVE.
1-312-523-0440 OR 1-312-927-1741

LACK & SONS
FUNERAL DIRECTORS
PALOS HILLS 11028 S. SOUTHWEST HIGHWAY
HICKORY HILLS 9236 S. ROBERTS ROAD
MARQUETTE PARK 6541 S. KEDZIE AVE.
ALL PHONES
1-708-974-4410

PETKUS & SON
FUNERAL DIRECTORS
MARQUETTE PARK 2533 W. 71 ST.
CICERO 5940 W. 35 ST.
PALOS HILLS 10201 S. ROBERTS ROAD
LEMONT 12401 S. ARCHER AVE. (& DERRY RD.)
EVERGREEN PARK 2929 W. 87 ST.
TINLEY PARK 16600 S. OAK PARK AVE.
ALL PHONES
CHICAGO 1-312-476-2345
NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas) Tel. 1-800-994-7600

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Vyriausia ir jauniausia Illinois Lietuvos respublikonų lygos narė: Antoinette Kazanauskienė, jau sulaukusi 99 metų amžiaus, ir Christine Oksaitė, ateinantį liepos mėnesį būsimi vienų metų. Vėliausias Respublikonų lygos renginys buvo gegužės 7 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte (žymenų įteikimo pietūs).

Primername įvairių vietovių ateitininkams, kad šiuo metu „Ateities“ žurnalas (reikia tikėti, tik laikinai) nebeleidžiamas, todėl svarbu visus veiklos aprašymus bei nuotraukas (ypač iš veiklos metų užbaigimo) siųsti „Drauge“ kas šeštadienį spausdinamam ateitininkų skyriui. Reikia pasirūpinti, kad veiklos pasireiškimas nebūtų tik lokalinis dalykas, bet pasiliktų ilgam laikui – ateitininkams istorijai. Kuopų globėjai, valdybos ir kiti vadovai turi tuo nedelsiant pasirūpinti.

x Už aukas padėti našlaičiams, beglobiams ir invalidams vaikams ir daugia vaikams šeimoms, „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, nuoširdžiai dėkoja: „Vida Gleveckienė \$100; Patricia Gavin \$30; Vilnius - Madison Sister Cities per Jūratę Silverman rūbų siuntą; dr. Rasa ir dr. Patrick McCarthy naujų batų iš Famous Footwear \$600 vertės; Kolmar School per Ritonę Rudaitienę mokyklinių reikmenų. Gertrūda Zabukienė gerų rūbų, Celeste Abler knygu ir rūbų. Ačiū! „Saulutė“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089, TAX ID #36-3003339.

(sk)

x A. A. Linus Fike atminimui, „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui, Zita Rudvalis atsiuntė \$50 auką. „Saulutei“ dėkoja už paramą vargstantiems vaikams ir reikiama užuojautą a. a. Linus Fike našlei Elenai Fike ir kitiems artimiesiems.

(sk)

x Siuntiniai į Lietuvą laivu per TRANSPAK. Skubiems siuntiniams – AIR CARGO. Maisto siuntiniai nuo \$29 iki \$98. Produktai aukštos kokybės. Du populiariausi tai \$39 šventinis siuntinis ir 55 sv. įvairaus maisto už \$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk)

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Gibaitis
6247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teisė

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63th Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel.: 312-284-0100
Valandos pagal susitarimą

Dienos išvyką autobusu į Shedd Aquarium ruošia Vyresniųjų lietuvių centras birželio 30 d., penktadienį. Norintieji su ekskursija keliauti, prašome registruotis asmeniškai „Seklyčioje“ arba telefonu 312-476-2655.

Vyresniųjų lietuvių centre „Seklyčioje“, birželio 28 d., trečiadienį, 2 val. popiet, bus Teisinis forumas, kuriame dalyvaus Čikagos miesto savivaldybės teisiniai patarėjai. Apie „Social Security benefits“ kalbės Soc. reikalų administratorius David Hillis; imigracijos klausimais kalbės advokatė Debra Kartje; vertėja bus Aldona Šmulkšienė, LB Socialinių reikalų tarybos narė. Visuomenė kviečiama atvykti ir pasiklausti, nes bus kalbama apie daugumai rūpimus reikalus. Po paskaitų bus bendri pietūs.

x A. A. Gražinos Daunienės šviesiam atminimui, St. Petersburg FL. Balfio 143 skyriaus valdyba paaukojo \$50 Lietuvos našlaičiams. „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas reikiama užuojautą velionės artimiesiems ir dėkoja aukotojams, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk)

x St. Petersburg, FL 147 kuopos valdyba jau antrus metus globoja vieną našlaitę Lietuvos vaiką. Pratešdami globą atsiuntė \$150 metinį globos mokestį. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk)

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite REMAX REALTORS, Rimas Stankus, tel. (312) 586-5959 arba (708) 425-7161.

(sk)

x KELIONĖS LIETUVA. Pigiausios kainos, geriausias patarnavimas. Kreipkitės į Birutę Zalatorienę, 708-524-2244.

(sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nušimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – Tel. (312) 847-7747.

(sk)

x Prieš užsisakydami paminklą, aplankykite St. Casimir Memorials, 3914 W. 111th St. Turime didelį pasirinkimą: matysite granito spalvą, dydį ir t.t. Gaminame paminklus mūsų dirbtuvėje pagal jūsų pageidavimą, brėžinius. Prieš pastatant paminklą, galėsite apžiūrėti ir įsitikinti, kad jis padarytas, kaip buvo jūsų pageidautas. Sav. Lilija ir Vilimas Nelsonai. Tel. 312-233-6335.

(sk)

PRISIMINTI IR PAGERBTI SIBIRO TREMTINIAI

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais, ALTO Čikagos skyrius surengė „Baisių birželio“ trėmimų ir visos lietuvių tautos genocido minėjimą birželio 11 d. Minėjimas pradėtas 10 val. r. vėliavų pakėlimu Šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios aikštėje. Vėliavų pakėlimui vadovavo Vytauto didžiojo Šaulių rinktinės vadovybė (A. Paukštė ir J. Gurevičius) su savo šauliais ir šaulėmis. Dalyvavo ir ramovėnai. Keliant vėliavas, JAV ir Lietuvos himnus giedojo Mary Kinčius. 10:30 val. r. V. D. Šaulių rinktinės šauliai, ramovėnai ir R.L.B-nė su vėliavomis vyko į iškilmingą pamaldą, kurias aukėjo kan. Vaclovas Zakarauskas ir taip pat pasakė pamokslą. Laikė pamaldų galinai giedojimo parapijos choras su soliste Margarita Momkine, muzikui Antanui Linui vadovaujant. Prie vargonų Ričardas Sokas. Gėlių pintinė prie altoriaus atnešė sesutės Von Braun, tautiniais drabužiais pasipuošusios. Mišią auką nešė: Vida Sakavičiūtė ir Antanina Rešienė. Pamaldos baigtos Lietuvos himnu.

Po pamaldų visi skubėjo į parapijos salę. Minėjimą atidarė ALTO skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė ir pakvietė įnešti vėliavas. Himnus giedojo Mary Kinčius. Gražią invokaciją sukabėjo parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas. Minutės atsitojimu pagerbus žuvusius ir mirusius išvežtuosius, buvo pakviestas pirmasis prelegentas Sibiro tremtinys Povilas Vaičekauskas, kuris trumpai, bet vaizdžiai, papasakojo žiaurius mūsų tautos sūnų ir dukterų trėmimus letai mirčiai į Sibiro taigas. Taip pat priminė ir dabartinę politinių kalinių ir tremtinių būklę.

Toliau kalbėjo Jonas Čeponis, Lietuvos Laisvės kovos Sąjūdžio tarybos pirmininkas, viešęs Čikagoje ir netikėtai atsilankęs į šį išvežtųjų minėjimą. Kalbėtojas priminė, kad Lietuvoje yra dar likę apie 2,000 partizanų, kurių būklė tokia pati, kaip ir politinių kalinių bei tremtinių. Taip pat džiaugėsi išvežtųjų lietuvių veikla ir kova prieš okupantą – vieną ir antrą. Jis džiaugėsi, kad mes, t.y. išvežtųjų

x A. A. Onos Raštikienės atminimui, Regina Barauskaitė atsiuntė „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui, \$95, kuriuos suaukojo R. Kowalik, T. Raiman, D. ir D. Savickai, A. Stankus, D. Sulskienė, V. Šuopy, K. V. Valienė. „Saulutei“ nuoširdžiai dėkoja už aukas padėti varganiams Lietuvos vaikams ir reikiama užuojautą a. a. Onos Raštikienės artimiesiems.

(sk)

x Ligos draudimas atvykusiems iš Lietuvos ir kitų kraštų. Kreiptis pas A. Lauraitį, A. & L. Insurance Agency, 4651 S. Ashland Ave., Chicago, IL 60609. Tel. 1-312-523-9191.

(sk)

x Visais PATRIA ir AMERIKOS LIET. RADJO reikalais kreipkitės į A. Šlutą – 4459 S. Francisco Ave., Chicago, IL 60632, tel. 312-847-4903 arba 312-778-2100.

(sk)

x Keliaujantiems į Lietuvą, būtina įsigyti knygą su informacija, kur galima pigiai ir gerai apsigyventi net 23 Lietuvos miestuose. Kainos nuo \$5 už naktį ir daugiau. Knygą parašė žinomiausias žurnalistas Snieguolė Zalatorė. Galima užsisakyti atsiunčiant \$13.25 čekį, Travel Advisers Inc., 1515 N. Harlem #110, Oak Park, IL 60302. Tel. 708-524-2244.

(sk)

BAIGĖ MOKYKLĄ

Š.m. birželio 4 d. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokyklą baigusiais aštuntojo skyriaus mokiniais buvo iškilmingai įteikti baigimo pažymėjimai. Jų tarpe baigimo pažymėjimą gavo lietuvaitė iš Vilniaus – Adelė Ročytė. Mokslo metų baigimo diena Adelei buvo dviguba šventė, nes ji sužinojo, kad gavusi vieniems metams stipendiją mokyti Maria aukštesniojoje mokykloje. Stipendija suteikiama už gerą mokymąsi. Adelė labai džiaugiasi, kad galės lankyti tokią gerą katalikišką mergaičių gimnaziją ir joje dar pasitobulinti savo pamiltoje smuiko muzikos specialybėje.

lietuviai, labai stipriai sekame politinę veiklą Lietuvoje ir į negeroves reaguojame. Kvietė visus reikalauti Lietuvos pilietybės, nes tas daug padėtų ateinančiuose rinkimuose.

Paskutinius savo įspūdžius papasakojo inž. Pilypas Narutis, buvęs Stutthofio koncentracijos stovyklos politinis kalnys, ir ką tik grįžęs iš Europos, kur dalyvavo šiame minėjime. Jis kalbėjo ilgai, išryškindamas visus savo pergyvenimus, pristatydamas nacių koncentracijos stovyklose kalinamus lietuvius. Publika išklaušė šio pranešimo su dideliu susidomėjimu.

Po paskaitų buvo išneštos vėliavos ir vyko meninė programa. „Mortuos voko“ („mirusius šaukiu“ – Mykoloičio-Putino žodžiai), o dabar tuo vardu pavadintas dailiojo žodžio ir muzikos montažas, paruoštas muziko Ričardo Soko su soliste Genovaite Bigenyte ir deklamuotoja Dalia Sokiene. Programa visiems labai patiko ir plojimais išreikšta padėka už jos atlikimą. Minėjimas baigtas, visiems giendant „Lietuva brangi“.

Po minėjimo dalyviai pakviesti pasivaikšinti, vaisės paruošė: E. Paulauskienė, J. Jasiūnienė, F. Braunienė, Br. Černienė, R. Vaitkevičienė, Z. Bagdžiuvienė ir G. Giedraitytė.

Visiems čia išvardintiems asmenims bei organizacijoms, kuo nors prisidėjusiems prie šio „Baisio birželio“ trėmimų minėjimo, ALTO Čikagos skyriaus valdyba širdingai dėkoja.

Padėka priklauso moterims bei mergaitėms, vilkėjusioms tautiniais drabužiais, „Draugui“, „Margučio“ radio vedėjui Petriui Petručiui už gražiai atliktus pranešimus apie minėjimą. Padėka lietuvių visuomenei, kuri taip gausiai dalyvavo pamaldose ir minėjime, „nenuklydusi“ į rengtas gegužines, o atsilankius prisiminti ir pagerbti mūsų brolių ir sesių kancias Gulago stovyklose. Tegul kiekvienas lietuvis, kur jis bebūtų, su liūdesiu prisimena tą dieną, mūsų tautos genocido pradžią.

Ant. Repšienė

x Pamaldos su šv. Mišių auka, reiškiant padėką Kūrėjui ir džiaugsmą bus liepos 1 d., šeštadienį, 5 val. p.p. Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Kvietčia Židins.

(sk)

x Baltic Monuments, Inc., 2621 W. 71 Street, Chicago, IL Tel. (312) 476-2882. Visų rūšių paminklai, žemiausios kainos, geriausiomis sąlygomis.

(sk)

x „GINTARO“ klube laukiame visų kiekvieną penktadienį ir šeštadienį. Čia rasite gerus draugus, galėsite pasišokti, pasiklausti nuotaikingos muzikos. Šeštadienį, birželio 24 d. 10 v.v. švėsimė Jonines. Programoje dalyvaus dainuojančios merginos, smagiai muzikuos Pupų Dėdė – A. Čiurlionis ir A. Blinstrubas. „Gintaras“, 2548 W. 69 St. Iki pasimatymo.

(sk)

Adelė Ročytė, šiais mokslo metais baigusi Šv. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokyklą, kartu su savo artimaisiais. Iš kairės: Elena Elertienė, Julija Žemaitė, Vladas Račkus, Adele, Eugenija Račkuvienė, Maryann O'Connell ir Joje Kulyš.

Jaunųjų talentų popietė bus sekmadienį, spalio 22 d., 3 val. po pietų. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Jaunuoliai, nuo 15 iki 30 metų amžiaus, kviečiami dalyvauti, programoje. Popietė, ruošia korpl. „Giedra“. Norintys dalyvauti prašomi skambinti Andrei Tjūnelienui šiais telefonais: 708-537-7949 arba 708-541-3702.

Vilija ir Vitalija Tamulaitytės yra vienintelės Lietuvos „Siamio dvygnukės“. Jos buvo galvomis sujungtos, bet sėkmingai atskirtos Texas valstijoje, kur taip pat atlikta veido ir galvos operacija. Dabar jos jau aštuonerių metų ir normaliai gyvena, tačiau organizmas kiekvienai mergytei atmetė po vieną galvos kaušą kaulą.

Vitalija ir Vilija vėl yra Texas valstijoje, Maros ir dr. Vytauto Vygantų globoje. Joms vykdomas kaulų pakeitimas. Jų gydymo išlaidoms sumažinti rengiami pietūs sekmadienį, liepos 9 d., 12 val. (tuoj po šv. Mišių Pal. Jurgio Matulaičio misijoje), Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Visuomenę gausiai dalyvauti šiame vienkartiname renginyje kviečia Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulute“, Lithuanian Mercy Lift, „Lietuvos Vaikų viltis“, Lietuvos katalikų labdarų organizacija ir Lietuvos našlaičių globos komitetas.

Sakoma, kad birželio 24 d. Lietuvoje būdavo visi tik Jonai ir Jonės. Turbūt tai galioja ir birželio 25 d., nes sekmadienį Pasaulio lietuvių centro gegužinėje, kurią ruošia centro jaunesnioji karta, bus specialiai prisiminti ir pasveikinti, iš vakaro vardines šventusieji. Kviečiama visa lietuviškoji visuomenė – ne vien Jonai, nes bus linksma, smagu, proga susitikti seniau pažįstamus, susipažinti su naujais žmonėmis ir maloniai praleisti laiką gamtoje, PLC seduliuose. Pradžią 12 val.

x A. A. Juozo Markausko, Cicero IL mirusio š.m. balandžio mėn. atminimą pagerbdami, šeima, gimines ir draugai suaukojo \$400 Lietuvos našlaičiams padėti, paskirdami tuos pinigus Raseinių vaikų namams, kuriuos įkūrė „Kaimo vaikų“ fondas ir globoja Regina Švobienė. Našlaičių vardu reikiame užuojautą velionio artimiesiems, o aukotojams dėkojame! „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk)

BAIGIASI DRAUGO FONDO PAVASARIO VAJUS

Su kalendoriniu pavasario užbaigimu baigiasi ir Draugo fondo pavasario vėjus, skelbtas iki š.m. liepos 1 dienos. Mielų Draugo fondo narių bei rėmėjų aukos – įnašai bus laukiami ir per vasarą, nes pavasario vėjus į Draugo fondą neatnešė lauktų įplaukų. Pavasario vajuje neįspėjusius parašyti čekius Draugo fondui labai kviečiame tai atlikti vėliau, nes Draugo fondo raštinė veiks ir vasaros metu.

Draugo fondo garbės narių bronzos lentą jau baigia ruošti Leopoldas Kupcikevičius ir Antanas Levanas, savo 150 valandų darbą aukodami Draugo fondui. Jos atidengimas įvyks per metinę gegužinę liepos 30 dieną „Draugo“ patalpose. Garbės narių labai puošnią lentą padariusiems meistrams priklauso didelė Draugo fondo padėka.

Nuoširdžiai dėkojame visiems Draugo fondo pavasario vėjus dalyviams, ypač fondą parėmusiems didesnėmis sumomis.

Pavasario vėjus dalyviai

Su 6,000 dolerių: Gražina ir Jim Liautaud, aukščiausio laipsnio garbės nariai, Chicago, IL.
Su 300 dolerių: Danguolė ir Stasys Surantas, Rockford, IL.

x A. A. Juozo Markausko, Cicero IL mirusio š.m. balandžio mėn. atminimą pagerbdami, šeima, gimines ir draugai suaukojo \$400 Lietuvos našlaičiams padėti, paskirdami tuos pinigus Raseinių vaikų namams, kuriuos įkūrė „Kaimo vaikų“ fondas ir globoja Regina Švobienė. Našlaičių vardu reikiame užuojautą velionio artimiesiems, o aukotojams dėkojame! „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk)

Su 200 dolerių:

Omahos Liet. medž.-meškeriojų klubas „Aras“.
Aldona ir Kazimieras Rimkus, garbės nariai, Chicago, IL.

Kun. Viktoras Rimšelis, garbės narys, Chicago, IL.

Su 100 dolerių:

Birutė ir Julius Lintakai (\$120.-), garbės nariai, Oak Lawn, IL.

Vincas ir Aldona Šmulkščiai, garbės nariai, Chicago, IL.

Zosė Martinaitienė, Toronto, Canada.

Tadas Normantas, Glenwood, IL.

Teresė ir Kazys Kazlauskai, Gurnee, IL.

Su 50 dolerių:

Juozas Ardys (\$55.-), Fairview, PA.

Aldona Masiulionis, Batavia, N.Y.

Jadvyga ir Petras Gruodis, Chicago, IL.

Gertrude Slaby, Powers Lake, WI.

Su 35-25 doleriais:

Lydiya ir Algis Liepinaitis, a. a. S. Pareigienės atminimui, Riverside, IL.

Jonas Treška, Grand Rapids, MI.

Garbės nariai

Draugo fondo direktorių taryba pakėlė į garbės narius: Danutę Bindokiene, „Draugo“ vyr. redaktorę.
Kun. Viktorą Rimšeli, „Draugo“ moderatorių.

Romą Pukštį, „Transpak“ įstaigos savininką,

Vytą Lauraitį, „American Travel Service“ savininką – už jų didelę paramą Draugo fondui.

Fondo išdininkas

x Juozas Bacevičius patarnaus Income Tax, namų ir apdraudų reikalais, 6529 S. Kedzie Ave., Chicago, (312) 778-2233 – Casa Blanca. R.E.

(sk)

Pasaulio lietuvių centro darbščiosios šeiminiųkės...